

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Revolucija Maskolijoje.

Svarbiausiu atsitikimu per eitos savaitės yra — išvaikymas reakcijos laikuose išrinktos dumos. Renkant dumas atstovus, randas, kad išrinktų vien jo įnagius, ne-leido žmonėms Juosai apkal-bėti rinkimų reikalus; visas įtekmingesnes, drąsesnes y-patas sukiso į kalėjimus, ti-kėdamas, kad tų žmonės ne-rinks. Padaręs viską, ką ga-lėjo, randas tikėjosi, kad to-kiose sanlygose išrinkta du-ma susidės iš jo įnagių, ku-rie vien užtvirtinės tą, ką randas užmanys.

Savo išrovakimuose vienok apsiriko: žmonės, kiek tik buvo galima, rinko doresnes ir protingesnes ypatas, rinko net sėdėnės kalėjimuose ir ne vieną išrinktą reikėjo pa-leisti. Dar randas savo vil-tis rėmė ant ukininkų atsto-vų, tikėjosi, kad ukininkai rinks atstovais iš savo tarpo mažiausiai suprantančius, kurie valdys dumą ir neda-leis kitų partijų atstovams nė jokių svarbesnių užmanymų pervaryti, užgirs tą, ko ran-das norės. Ir ant ukininkų vienok apsiriko. Ukininkų atstovais į dumą pateko yp-atos gerai žinančios ko kaimie-čiams reikia, o jų reikalai jau nesutinka su rando sie-kiais ir norais. Ukininkų atstovai dumoj pasirodė drą-sesniais net už inteligentijos atstovus.

Užgyrimai, kokius duma padarė, visi jos reikalavimai parodė, kad duma siekia gi-lian, negu randas tikėjo. Ji statė svarbius reikalavimus, užmanė svarbias reformas. Stengėsi apribuoti caro ir jo ministerių valdžią. Tei-sybė, randas nepildė dumos užgyrimų, bet jis aiškiai pa-matė, kad ji jau nebus nie-keno įnagių. Vienatinis du-mos užgyrimas, kurį užtvirti-no caras — yra tai pripažini-mas 7 mil. rublių badą ken-čiantiems gyventojams ryti-nės Maskolijos. Duma no-rėjo kontroliuoti caro ir biu-rokratų darbus, reikalavo su-do ant prasižengusių urėd-ninkų. Gal dar randas būtų ilgiau veidmainiavęs, gal dar būtų leidęs dumoj kalbėti, ką atstovai norėjo, bet nevai-singumas dumos darbų erzi-no žmonis padėjusius ant jos savo viltis. Žmonės gi prita-rė ne carui ir jo ministe-riams, bet dumai, pritarė jos užgyrimams ir reikalavo jų kuogreičiausio įvykdinimo.

Prasidėjo ant galo ir kar-eivių maištai, kurie parodė, kad caras ir ant kareivių per daug negali užsitikėti. At-sirado čiel regimentai atsisa-ke šaudyti į žmonis, atsirado net arti caro gvardijos regi-mentai, kurie atvirai išreiškė pritarimą dumai ir prizaėjo remti dumą. Rods, tokių supratusių savo pareigas kar-eivių yra mažiau negu klau-sančių spangai savo viršinin-kų, bet randas pamatė, kad juo toliau, juo daugiau kar-eivių apima nepaklusnumo dvasia.

Ant galo duma, matyda-ma, kad ministrai stabdo jos darbus, nors duma reika-lavo pasitraukimo ministe-rių ir pastatymo jos vietoj kitos iš daugumos dumas sa-narių, užgyrė išleisti atsisa-u-

kimą į žmonis su nurodymais biurokratų darbų, visų jų besipriešinimų žmonių atsto-vams. Caras ir jo ministe-riai suprato, kad Maskolijos žmonės, atsisaukus į juos du-mai, pritarė jai, o ne carui.

Liko todėl vien, arba pasi-duoti dumai visame, išsiža-dėti visų vienvaldystės privi-legijų, arba išvaikyti dumą. Caras griežėsi paskutinio. Pereitos nedėlios rytą likosi pagarsintas jo manifestas, kuriame rugoja, jog savo vil-tys skaudžiai apsiriko ant dumos, tikėdamasi, kad ji pa-dės jam sudrutinti „brauglį-ją jam Maskoliją, padaryti ją laimingą". Tuom tarpu duma, girdi, peržengusi ru-bežius savo kritikoms pa-matinių tiesų, kurias per-maišyti tik caras galys. Jis matas, kad duma nėra išrei-ktoja žmonių norų, kadangi jos atstovus rinkė ne visi Maskolijos žmonės. Todėl jis, caras, paleidžia dumą, o kitą sušauks 7 d. kovo se-kančių metų. Savo manife-ste caras atsisaukia į Masko-lijos žmonis, meldamas padė-ti jam nuraminti (turbut su pagalba juodųjų šimtinii ir visokių skerdynių) Maskoli-ją, pastatyti ją ant tvirtų pa-matų, padaryti ją vėl laimin-ga ir galinga. Dumos rando apstatė su kariuomene ir į ją nieko, apart urėdninkų, ne-leidžia.

Duma vienok nepripažino carui tiesos į išvaikyti, ka-dangi ji neatliko savo darbo, kadangi jos sanarius rinko ne caras bet žmonės, o tie neiš-reiškė dumai savo neužiti-kėjimo, todėl jie yra žmonii, o ne caro atstovais. Dumos sanariai iškeliavo į Finlandi-ją ir Viborge norėjo toliau tęsti savo darbą, išleisti iš čia manifestą į Maskolijos žmo-nis. Manifeste duma prote-stuoja prieš jos uždarymą, kviečia žmonis nemokėti caro randui mokesčių, netarnauti kariuomenėi, nepripažinti be žmonių atstovų pripažinimo nė jokių rando užtrauktų pa-skolų.

Besirodavo ant Viborge dumai, ant jos susirinkimo atėjo gubernatorius ir apre-iškė, jog ant jeneral-guberna-toriaus paliepimo jis uždaro dumas susirinkimą. Jeigu dumas atstovai geruoju ne-norės išsiskirstyti, jis pasi-naudos iš kareivių ir poli-cijos ginklų. Apreiškė teip-gi, kad duma negalės susi-rinkti nė jokiam kitame Finlandijos mieste. Jos sa-nariai, užprotestavę gubern-a-rius prisakymą ir užgyrė manifestą į žmonis, išvažinė-jo namon.

Tokin būdu, su tokiu triukšmu paties caro atidary-ta Tauridos rume Maskolijos duma užbaigė savo gyven-i-mą, nieko nenuveikusi dėl biurokratų besipriešinimų, nors ji jau porą milijonų ka-štavo Maskolijos žmonėms. Ant jos apsiriko caras, kuris tikėjosi, kad duma bus tik paravanu uždengimui visų jo tarnų negrazių darbų, kad ji trauks iš klampynės biu-rokratų nuklampytą caro sostą; apsiriko ir žmonės, kurie ti-kėjo, kad duma išnaikys tam-są, vargą ir visus negerumus, kokius per amžių eiles kentė žmonės. Neapsiriko ant du-mos vien Maskolijos revoliu-cionieriai, kurie nuo jos

nieko gero nelaukė. Nieks negal sakyti, kad dumai tru-ko gerų norų nuveikti ku-pors visų labai, bet mat no-rų nepakanka, reikia ir atsa-kančių pajėgų įvykdinimui tų gerų norų. Tuom tarpu duma pajėgų neturėjo, jos buvo rando rankose, kuris ignoravo dumas užgyrimus, darė visai priešingai, duma turėjo pasiganėdinti vienais vien norais, kurie vienok to-lesnį ateitį gali išduoti vai-sius.

Klausymas dabar, kas bus toliau. Laikraščiai rašo, jog pirm vaikymo dumas caras telegrafu susinešino į so Vo-kietijos ciecorių ir tik iš Ber-lyno gavęs atsakymą, išdryso dumą vaikyti. Jeigu teip, tai, masyt, Vokietijos randas pažadėjo ginti carą nuo pa-sekinių dumas išvaikymo. Bet veik visi Vokietijos laik-raščiai nepritaria kisiuimui Vokietijos į Maskolijos rei-kalus, tai reikia manyti, kad nepritaria tam ir Vokietijos žmonės. Pradėti karę be žmonių pritarimo gana pavojinga, o įsikisimas Vokieti-jos be karės su Maskolijos žmonėmis neapsieity. Ir Vo-kietijoje galėtų, dėl rando iš-kišimo, užginti toki jau mai-štai, koki yra Maskolijoje, o tasyk jau Prancuzijos ir An-glijos nieks nesulaikytų nuo užpuolimo ant maištų apim-tos Vokietijos. Caro tasyk Vokietijos ciecorius neapgy-tų, bet ir pats galėtų sosto netekti.

Prancuzijos laikraščiai smarkiai peikia dumas išvai-kymą, toki caro darbą vadina neprotingu. Gal but todėl, kad dabar Prancuzijos žmo-nės neduos carui likusios pa-skolos dalies. Tos paskolos neužtvirtino juk žmonių at-stovai, o savo manifeste išsi-skirsčiusi duma ir kviečia žmonis nepripažinti caro ran-dui užtrauktų paskolų. Jeigu prancuzai neduos pinigų, caro randui pritruks jų ka-rei su žmonėmis.

Revolucionieriai, nors ne-laukė nuo dumas dang gero, bet paskutiniuose laikuose jos darbų nestabdė teip kaip iš pradžių, laukė kokių nors vasių dumas darbo. Tik pamatė, kad vasių nėra, vėl pradėjo vartoti bombas ir re-volverius prieš žiauresniu-sius caro tarnus. Dabar nė-ra abejonės, kad revoliucio-nieriai smarkiau pradės dar-buotiesi. Išvaikymas dumas ir nevaisingumas jos besidar-bavimų be abejonės revoliu-cionierių eiles sudrutys. Protestas prieš išvaikymą du-mos, kvietimas nemokėti ca-ro randui mokesčių, netar-nauti kariuomenėi, yra juk re-voliucionieriškų, o jis priim-tas beveik visų dumas atsto-vų, jam pritarė ant galo net demokratai. Taigi dabar ga-lima laukti, kad revoliucio-nieriais Maskolijoj bus ne vieni socialdemokratai, bet didesnė Maskolijos žmonių pusė, bus ten vien revoliu-cionieriai (ir biurokratai su juodąja šimtaine ir gal jų pu-sėj stos dar didelių žemės plotų valdytojai, bijanti, kad žmonės jų dvarų neatimtų). Galima dabar laukti, kad ca-rą apieis ir gvasiškija, ka-dangi ji rando pusę prapastai laiko tik to, kol randas tvirtai laikosi, silpnų dvasi-škieji neremia, nės nuo to-kių naudos neturi.

Dabar revoliucionieriai rengia vėl visotinę štraiką, visoj Maskolijoj, prie kurio likosi pakviesti ir laukų dar-bininkai. Randas pats lau-kia visotinio štraiko. Jis visus geležinkelius pavedė kariuomenės priežiurai. Su-štraikavus laukų darbinin-kams, nebus kam laukų nu-valyti, o dabar juk piutės laikas. Laukų vaisiai priem-tų ir žmonės sulauktų bado. Badas gi ir vargą paprastai yra geriausiu padėtoju viso-kių revoliucijų, baduojanti negali užsilaikyti ramiai. Odesos jeneral-gubernato-rius, kadangi ten štraikuoja darbininkai, prisakė jiems grynai prie darbo tuojans, kitaip visus pažadėjo išsiųsti į Siberiją. Mat šitas caro tarnas laiko žmonis už mažus vaikus! Jeigu visi darbinin-kai suštraikuos, tai jau jų nė išmintingėsi už Odesos jeneral-gubernatorių ne-jstengs ne tik į Siberiją išga-benti, bet nės suareštuoti.

Po išvaikymo dumas visoj Maskolijoj subruzo žmonės. Peterburge, Charkove ir ki-džiaus miestuose žmonės kėlė nepritankias carni demon-stratijas. Buvo jau ir kru-vini susirėmimai minių su kariuomene. Valdžios į Pe-terburgą sutrankė 150000 kareivių, kurių patroles sto-vi ant gatvių. Čia mat pats randas laukia kruvinių susi-rėmimų.

Pereitą panašelio dieną į užrubežius atėjo telegramai, jog caro ruma apstoje laiko dideli ginkluotų revoliucio-nierių pulkai, o kareiviai at-sisakė šaudyti į žmonis. Pa-tvrtinimo vienok tos žinios nėra. Tas gal atsitikti, bet turbut dar ne dabar, kadangi dar rando klauso didesnė kareivių dalis, bet skaitlius pritariančių žmonių ir terp kareivių didinasi. Ateis lai-kas, kad carą ir kareiviai ap-gieis, ypač jeigu jis negalės jiems algų išmokėti ir valgi-parupinti.

IŠ LIETUVOS.

Iš Vilniaus.

Birželio 18 d. (mask. kal.) Šv. Mikalojaus bažnyčios bu-te buvo susirinkę būrelis Vil-niaus lietuvių, kurie sumanė įkurti Vilniuje lietuvių var-tojų draugystę. Nutarta, kad tie, kurie paanorės į tą draugiją prisidėti, įneštų į-dėlio 3 rublius. Tuom tarpu renkama žmonės, kurie paan-orės į tokią draugiją dėtis. Vilniaus lietuvių dar neturi jokios čia įstatais vartotojų draugijos. Butų labai gei-džiama, kad tas sumanymas įvyktų.

Iš Kauno.

Birželio pradžioje buvo ap-silankęs savo krašte Kauno gub. atstovas J. Kubilius. Jam dar kelyje esant, Kauno gubernatorius, slapta iš Pe-terburgo paragintas, davė Ezerėnų apskr. viršininkui žinią, kad Kubilius par-važiuojas. Be to, buvo įsa-koma viršininkui vežėti, ki-„tas Kubilius“ veiksias atva-žiuo. Berželio 2 d. virši-ninkas, pildydamas vyresny-bės įsakymą, lekia Panemu-nėlin (teip vadinasi ta gele-žinkelio stotis, kur turėjo iš-sėsti Kubilius). Bet tą die-ną, lyg tyčia, Kubilius ne-

parvažiuavo. Viršininkas įsako „vežėti“ pristovui, patsai gi namon važiuoja. Berželio 3 dieną pristovas leidžia viršininkui telegra-mą, kad Kubilius jau atva-žiuo ir kad viskas, kaip į-sakyta, busia viršininkui pranešta.

Iš Užpalių.

Kauno gub. Ezerėnų ap-skr. valstiečiai atstovai Lopui nusiuntė toki telegra-mą:

„Mēs bežemiai ir mažae-miai Užpalių valstiečiai rei-ka laujaname, kad Tamista, kaip įmanydamas, rupintu-meis, idant kuogreičiausiai būtų išrišti žemės dalykai. Prisizadame paturėti visus Tamstos drąsuosius reika-lavimus ir žingsnius.“

Po tuom telegramu yra pa-sirašę valstiečių įgaliotiniai. „L. U.“

Iš Pabiržės, Panev. apsk.

Siek-tiek labiau įsiziūrėjęs, kiekvienas žmogus tuojau pamato, kaip yra sunkus so-džiaus ir dvaro darbininkų gyvenimas, ypač musų apy-linkėje. Bet už vis sunke-snis yra kumečių gyvenimas, kurie pusalkani, pasinėrę, tamstybe vargsta per visą savo gyvenimą ir kenčia visokių neteisybes nuo savo darbdavio-dvarininko, nie-širo gesyti atvažiuo iš Pane-vėžio ir šlaunų galvininkai. Ugnis suturėti pavykė tik vakarą birželio 16 dieną. Degė pakraštis miestelio; vi-durys liko ugnies neliestas. Iš kur kilo ugnis, nėra dar-gerai sužinota. Sudegęs vie-nas 80 metų senelis ir apde-gusi viena moteriškė. Apie 50 šeimynų liko be pasto-gės.

Iš Kalvarijos kalėjimo.

Paleista Jonikaitis ir An-tanas Parsaitis. Iš Suvalkų kalėjimo paliuosuta Pranas Parsaitis ir Pietaris. Tą pa-čią dieną (birželio 16) pavy-ko bėgti iš Suvalkų kalėjimo ir stud. Grigaičiui. Grigai-čio pasigedę tik 3 valandoms praėjus. Mieste kilęs triukšmas, pradėjo visur krestī, piučio pabaigoje trys kume-čių šeimynos buvo išmestos iš dvaro ir liko be pastogės ir be duonos kagnio. Pareika-lavus žiemis už atadirtąjį lai-ką užmokėti ir duoti gyvu-liams pašaro, Sutkevičius tuojau pasikvietė policiją ir dragunus, pranešdamas, kad jo darbininkai sustraikavę. Policija, žinoma, kumečių nė-klausyti neklausė kame da-lykas ir visus juos pasodino kalėjiman, bet išėjus spalių 17 d. amnestijai, jie buvo pa-liušuoti. Išėjė iš kalėjimo, neturėdami nė pastogės, nės duonos kagnio, nelaimingie-jie kumečiai vėl pareikalavo nuo Sutkevičiaus, kad atmo-kėtų už atidirtąjį laiką. Sutkevičius iš-karto, kol dar žmonės nerimavo, visai-kaip mastėsi, atsikalbinėjo, bet vėl vyriausybei pradėjus im-ti viršų, pasikvietė „skrai-dytojų“ būrį kumečius ram-dyti, kurie, buk, užpuolė ir norėjo jo dvarą išplėsti ir ji-patį namuoti. Turbut var-gšams visai trumpai būtų bu-vę, kad ne vietinis dvarininkas baronas Roppas, kuris pranešė kareivių viršininkui, kad Sutkevičius netei-

Iš Papilio, Ezerėnų apsk.

Apylinkės sodžiai, kurie baudžiavos laikais buvo gra-fo Choiseuill, tapo gerokai nuskausti po 1861 m., kada-žjo visokios „žemės dalini-mo“ komisijos. Komisijos teip išdalino žemę, kad dau-gumas sodžių liko be gany-klų. Todėl aplinkiniai so-džiai ir vienasėdžiai: Kuciūnai, Myžaliai, Galintiskis, Čoplintiskis, Zugariniskis ir kiti, kurie su grafu po kelio-liką jau metų dėl ganyklų bylinėjasi ir vis jokio galo ir teisybės neranda, dabar nu-tarė ganyklas iš dvaro pik-matų atsitiimti. Teip nutarę, pradėjo ganyti gyvulius po dvaro pievas (tas, kurios iš-ju buvo atimtos). Atvažia-vo, žinoma, tuojau policija „protokolo“ surašyti, gazi-no žmones kazokais, dragu-nais, kalėjimu, pinigų pa-bauda ir t. t., jei nesilausią dvaro pievų ganę. Bet val-stiečiai atsisaikė policijos klausyti; Kuciūniškiai gi

pristovui teip atrėžė: „Jei mus sukišite kalėjimuosna, musų žmonos gany; jei žmo-nas sukišite, musų vaikai ga-nys. Neklausysime ir dabar-tinio teismo nusprendimų, nes teisme dabar tik turtin-gesnius paturi.“

Gera valstiečių dalis atsi-sako valdžiai mokesnius mo-kėti, sakydami, kad valdžia už surinktuosius pinigus ne-tik nieko gero žmonėms ne-daranti, bet, visai priešingai, — prisamdanti visokios poli-cijos, kuri žmones tik smau-gianti ir persekiojanti. „To-kliai valdžiai — sako valstie-čiai — kuri nenori dumas reikalavimų pildyti, pasi-stengsime visai mokesnių ne-mokėti. Papil. „L. U.“

Iš Šadavos, Kauno gub..

Pradžioj berželio buvo čia didelis gaisras. Sudegė 150 gyvenimų. Sudegė ir viena ypata. Caro tarnai, norėda-mi pagimdyti žydų skerdynę, paleido paskalą, kad tai žy-dai padegė miestelį.

Iš Latvių ir Estų krašto.

Buvusis „skraidytojų“ bu-rių viršininkas, jeneral-majo-ras Orlov, per policiją kvie-čia atsimti užmokesnį visus tuos žmones, iš kurių karei-viai ėmę sau maistą ir ar-kliais pašarą; bet busia mo-kama tikait tiems, kurie yra gavę paties Orlovo, arba jo kanceliarijos viršinko para-šą. Tik čia „tyla“ dabar klausymas, ar daug yra žmo-nių, kurie turi gavę toki pa-rašą...

Daugiausiai pasirašydavo koksai nors oficierėlis arba feldfėbelis; dar dažniau im-davo be jokio parašo. Ai-šku, kad tokiu būdu atlygi-nimas bus visai menkas, bus tiktai viena garbė, kad yra atlyginta. Latviškam laik-raščiui „Bals“ rodosi, kad valstiečiams dėl to užmo-ke-snio išgavimo reikės teisman kreipties.

Livžemės (Rygos guberni-jos) sodžiuose labai platina-mi atsiskaukiai, kurie kvie-čia žmones nedirbti baronų laukų. Tie, kurie dirbsią, busia sunkiai baudžiami.

Kiek kas turi žemės Lie-tuvoje.

KAUNO GUBERNIJA.

1903 m., sausio 1 d., Kau-no gubernijoje buvo gyven-tojų 1,649,096.

Abiejų lyčių bajorų buvo 79,697, abiejų lyčių valstie-čių 1,103,168. Tokių val-stiečių, kurie nemaž žemės neturėjo, buvo 208,899 žmo-nės: tokiu būdu iš kiekvieno 100 valstiečių beveik 19 bu-vo bežemiai.

Bajorai turėjo 1,526,774 dešimtinės žemės; iš tos že-mės 1,890,611 deš. buvo to-kios, kuri naudą neša ir už kurią reikia mokesnius mo-kėti; 186,515 deš. buvo to-kios žemės, už kurią visai mokėti nereikėjo.

Valstiečiai iš viso turėjo 1,693,749 deš. žemės: 1,617 611 deš. naudingosios ir 67 138 nenaudingosios.

Įvairių kitų luomų žmo-nės: visoki valdininkai, mie-stiečiai ir t. t., valdė 257,120 deš. 238,584 naudingosios ir 18,636 nenaudingosios že-mės.

Miestai ir miesteliai turėjo 6,247 deš. žemės: 4,170 nau-

dingosios ir 2,077 nenaudingosios.

Kiek tais pat metais. Kauno gubernijoje valdžios buvo žemės, neteko tikrai patirti. 1895 metuose valdžia turėjo 167,300 dešimtinų; iš tos žemės buvo 165,309 deš. miško ir 1,991 deš. kitokios žemės, ne miško.

Tuos pačius 1895 metuose, Kauno gubernijoje buvo iš viso 700,209 deš. miško: 581,870 deš. — bajorų, 1,371 deš. — valstiečių ir 1,559 deš. — miestų ir miestelių.

1902 metuose valstiečiai turėjo 1,593,950 deš. tokios žemės, kuri buvo gauta bajorų panaikinus ir apdėta išperkamaiais mokesniais.

Visa ta žemė buvo padalyta tarp 130,898 valstiečių kiemų; taigi kiekvienas kiemas, vidutiniškai imant, turėjo po 12 su viršum dešimtinų.

Iš minėtųjų 130 tukst. su viršum kiemų, 31,558 kiemai turėjo po 20 deš. kiekvienas arba daugiau; 31,370 kiemų turėjo nuo 10 iki 20 deš. kiekvienas; 38,635 kiemai turėjo nuo 3 iki 10 deš., ir 29,335 kiemai — mažiau nei 3 deš. kiekvienas.

Laikraštis „Kur. Lit.“, terp kitko, parodo, kaip 1904 metuose buvo padalyta bajoriškoji ir nuosavybės pirktoji žemė.

Maziau, negu po 60 deš. tos rūšies žemės turi 10,025 kiemai; iš kiekvieno tokių kiemų šimto 44 su viršum yra bajorų ir miestiečių ir 55 su viršum — valstiečių. Visi tie kiemai turi 215,318 dešimtinų. Vidutiniškai bajorų ir miestiečių kiemų didumas — 25 dešimtinės, valstiečių — 20 deš.

Nuo 60 iki 150 dešimtinų tokios rūšies žemės turi 1,897 kiemai; iš kiekvieno tokių kiemų šimto — 73 su viršum yra bajorų ir miestiečių ir 26 valstiečių (0,4% kitų luomų žmonių). Visi tie savininkai kartu turi 160,655 dešimtinės. Vidutiniškai bajorų ir miestiečių kiemų didumas — 94 dešimtinės, valstiečių — 78 deš.

Nuo 150 iki 300 deš. tos rūšies žemės turi 796 dvarai: 82 su viršum procentai (82,4%) bajorų ir miestiečių ir 15 su viršum procentų (15,5%) valstiečių. Iš viso tie 796 savininkai turi 167,815 deš. žemės: bajorai ir miestiečiai vidutiniškai po 226 deš., valstiečiai — po 173.

Daugiau kaip po 300 dešimtinų turi 891 dvaras; iš jų dvarų — 96 su viršum procentai (96,4%) yra bajorų. Vidutiniškai kiekvienas toks dvaras turi po 1,144 dešimtinės. Visi jie kartu valdo 1,100,879 deš. žemės.

Tiek tai turime žinių apie žemės padalinimą Kauno gubernijoje. Kiek bažnyčios žemės turi, tikrai tuo tarpu nesužinojome; galime tikrai spėti, kad bažnyčios labai mažai žemės turi; nes, anot laikraščio „Kur. Lit.“, visose trijose gubernijose: Kauno, Vilniaus ir Gardino esą iš viso 8,951 deš. žemės, kuri priklausanči bažnyčioms, cerkvėms, kunigams ir dar kasin-kokiems kitokiems savininkams.

VILNIAUS GUB.

1901 m., sausio 1 d., Vilniaus gubernijoje iš viso buvo 1,706,387 gyventojai; iš tiek gyventojų buvo 70,083 bajorai ir 1,229,265 valstiečiai.

Žemės tais metais buvo padalyta 3,835,723 dešimtinės. Iš tos žemės 934,226 deš. turėjo užmės miškas ir apie 380 tukstančių buvo pelkynų ir vandenų. 1904 metais

155,800 valstiečių kiemų turėjo iš viso 1,316,577 dešimtinės žemės, kuri yra išperkamaiais mokesniais apdėta. Kiekvienam valstiečių kiemui išėina vidutiniškai po pusdevintos dešimtinės.

Valdžios žemės dabar yra 315 tukstančių deš.; iš tos žemės 257 tukst. deš. yra užmės miškas.

Dabar kalbėsime apie bajoriškąją ir nuosavybės pirktoją žemę.

Maziau negu po 60 deš. tos rūšies žemės turi 10,901 kiemų; iš kiekvieno šimto 59 kiemai valstiečių ir 39 su viršum (39,18%) bajorų ir miestiečių. Visi tie savininkai kartu turi 224,023 dešimtinės; kiekvienam valstiečių kiemui vidutiniškai išėina po 19 deš., bajorų ir miestiečių — po 24 deš.

Nuo 60 iki 150 deš. tos rūšies žemės turi 1,599 kiemai, iš kurių 61 su viršum procentais (61,5%) yra bajorų ir miestiečių, ir 37 su viršum procentais (37,7%) — valstiečių. Visi tie savininkai turi iš viso 147,364 dešimtinės. Kiekvienam kiemui išėina vidutiniškai nuo 94 iki 96 dešimtinų.

Nuo 150 iki 300 deš. turi 754 dvarai, iš kurių 81 su viršum procentais (81,2%) — bajorų ir miestiečių, pusašimtinio procento — valstiečių. Vidutiniškai bajorų dvarėlio didumas — 231 dešimtinė, valstiečių — 186 deš.

Daugiau kaip po 300 deš. turi 846 dvarai; iš jų dvarų 92 su viršum procentais (92,4%) yra bajorų. Vidutiniškai kiekvienas toks dvaras turi po 1,347 dešimtinės. Visi jie kartu turi 1,146,064 deš. žemės.

GARDINO GUB.

Gardino gubernijoje, 1904 metuose, valstiečių vyrų ir moterų buvo 1,108,069. Valstiečių kiemų buvo 171,064; kiekvienas kiemas turėjo vidutiniškai po 8 su viršum (8,1) dešimtinės žemės.

Bajoriškoji ir pirktoji žemė taip buvo išdalyta:

Maziau negu po 60 dešimtinų tos rūšies žemės turėjo 34,076 kiemai, iš kurių 33 su viršum (33,4) procentai buvo bajorų ir miestiečių ir 66 su viršum (66,6%) — valstiečių. Visi tie kiemai kartu turėjo 279,630 dešimtinų. Vidutiniškai kiemų didumas — nuo 8 iki 9 dešimtinų.

Nuo 60 iki 150 deš. turėjo 846 kiemai, iš kurių beveik 41 (40,9%) — šimto, buvo bajorų ir miestiečių ir 58 su viršum (58,2%) valstiečių. Visi tie kiemai kartu turėjo 58,636 deš. Kiekvienam bajorų ir miestiečių kiemui išėina vidutiniškai po 100 dešimtinų, kiekvienam valstiečių kiemui — po 50.

Daugiau negu po 300 deš. turėjo 706 dvarai; iš jų dvarų 80 iš šimto buvo bajorų. Jie visi kartu turėjo 900,282 deš. Kiekvienam dvarui vidutiniškai išėina po 1336 dešimtinų.

Apie Gardino guberniją tuo tarpu šitiek tik žinių teyra sužekta.

SUVALKU GUB.

Iš visuotinio 1897-ųjų metų sąrašo matyti, kad tuose metuose Suvalkų gubernijoje iš viso buvo 582,918 žmonių abiejų lyčių; iš to skaičiaus 509,265 žmonės buvo sodžiaus gyventojai ir 73 tukstančiai su viršum miestų ir miestelių.

Terp to sodžiaus gyventojų tikrai yra bajorų ir žydų keliats dešimčių tukstančių; bet nežinau toje valandoje, kiek sodžiaus ištikrųjų yra

bajorų ir žydų, negalima tikrai pasakyti, kiek yra ir valstiečių.

Suvalkų gubernijoje, stambieji dvarai turi iš viso 252 536 dešimtinų žemės; tame skaičiuje yra 47,480 deš. nenaudingosios žemės.

Valstiečiai turi 620000 dešimtinės; iš to ploto 4,558 dešimtinės yra miško ir 32,985 deš. yra nenaudingosios žemės.

Valdžiai priklauso 20,415 deš. žemės: 171,960 deš. miško ir 19,797 deš. nenaudingosios žemės.

Miestai ir miesteliai turi 39,799 deš. žemės: tame plote yra 5,194 deš. miško ir 3,103 deš. nenaudingosios žemės.

Smulkioji bajorija turi 4,908 deš. žemės; tame plote yra 285 deš. nenaudingosios žemės.

Tokių būdų iš viso Suvalkų gubernijoje yra 1,111,598 deš. žemės. Stambieji dvarai ir valdžia kartu turi 246,440 deš. miško ir 38,905 deš. nenaudingosios žemės.

Valdžios miškas Suvalkų gubernijoje yra labai geras. Tasai miškas vienas daugiau pelno duoda, negu visa kita tos gubernijos žemė.

Toliau pasakysim, kaip yra padalyta valstiečių išperkamoji žemė.

1899 metuose buvo 54,294 valstiečių kiemai: 31,294 kiemai (57,6%) turėjo daugiau negu po pusaštuntos dešimtinės kiekvienas; 14,351 kiemai (26,4%) — nuo pusaštuntos iki pusaštuntos dešimtinės; 8,649 kiemai (16%) — mažiau, negu po pusanštos dešimtinės kiekvienas. Kiekvienam iš 54,294 Suvalkų gubern. valstiečių kiemų vidutiniškai išėina po 11 su viršum (11,4) dešimtinų.

Bežemių valstiečių Suvalkų gubern. yra apie 68 tukstančiai.

28 tukst. jų bežemių tar nauja dvaruose, 5 tukstančiai — pas valstiečius; apie 30 tukst. yra dienininkai; kiti yra pirkliai, amatininkai ir t. t.

Tiek tai turime šioje valandoje šokių-tokių žinių apie žemės dalykus Lietuvoje. Matyti, kad mums tokių žinių dar trūksta. Vilniaus gubernijos aprašyme nėra pasakyta, kiek yra bežemių ir kaip padalyta žemė tarp jų valstiečių, kurie turi žemės.

Teip pat nėra žinios, kuom užsiima Kauno gubern. bežemių. Suvalkų gubernijoje nėra žinios, kaip žemė yra padalyta tarp bajorų. Be to dar, Suvalkų gubern. valstiečių žemė labai nepilnai ir neaiškiai nurodyta: yra pasakyta tik, kiek yra valstiečių, kurie mažiau pusanštos dešimtinės žemės turi, kiek yra valstiečių, kurie nuo pusanštos iki pusaštuntos dešimtinės valdo ir kiek tokių, kurie daugiau negu po pusaštuntos deš. turi; bet kiek yra tokių, kurie valdo daugiau, negu po 10 arba daugiau negu po 20 dešimtinų — visai nėra parodyta.

Aprašant, kaip yra padalyta žemė, būtina reikla sukaityti, kiek turi iš viso žemės visi smulkieji, vidutinieji ir stambieji ukininkai.

Be to nėra smulkiai nurodyta nė valstiečių, nė bajorų žemės didumo, ypač bajorų; reikėtų apskaičiuoti, kaip ir kiek iš viso turi žemės toki dvarai, kurie valdo nuo 300 iki 500 deš. žemės, — nuo 500 iki 700, nuo 700 iki 1000 ir daugiau negu po tukstantį dešimtinų.

Visos žinios reikėtų vienais metais paimti: gal būtų ge-

riausiai 1897 metais, kada buvo daroma visuotinė žmonių ir žemės suraša.

Tą darbą reikia reikėtų nors susidėjus atlikti.

„L. U.“

Ką keičia galyti dūmoje mūsų atstovai apie žemės dalykus Lietuvoje?

Terp paterburgiečių dabar pastebima didelė dvasios pakilimas, veikis politiškojo susipratimo augimas. Visi ir kiekvienas, kaip galėdamas ir išmanijamas, stengiasi prisidėti prie bendrųjų darbų. Įvairių tautų gyventojiečiai žmonės supinasi susizinti su savo krašto atstovais, geizdami jiems kuors patarti, paraginti drąsiau kovoti ir t. t. Nuo kitų nenori pasislukti ir lietuviai. Apšvietusieji Peterburgo lietuviai — vadinamoji inteligentija — kurie taip sunku kitados būdavo išjudinti į kokį nors viešąjį darbą, dabar irgi sujudo, sukruto, jie irgi susitelkė apie savo atstovus.

Čia dabar gana tankiai daroma įdomūs susirinkimai ir pasikalbėjimai. Į tuos susirinkimus ateina Lietuvos atstovai (išskiriant Vilniaus atstovus), Peterburgo apšvietusieji lietuviai ir kunigai. Pasikalbėjimai praeina labai nenuobodžiai: kalba visokių pažiūrų ir nuomonių žmonės, — kalba socialdemokratai, demokratai, kunigai; antrai gi, keliamejie kalbėjimai yra labai svarbūs ir visiems rūpi.

Paskutiniomis dienomis per tuos susirinkimus buvo keliamas žemės klausimas. Apie žemės dalykus buvo kalbama bent kelis kartus. Kaip kurie mūsų atstovai buvo maždaug tokios pat apie šį dalyką nuomonės, kurios dabar yra dauguma dūmų atstovų, kitaip sakant, jie buvo tos nuomonės, kad žemė turėtų būti ne atskirųjų žmonių valdžioje, kaip dabar yra Lietuvoje, bet kad būtų visų, visos valstybės valdoma; kad žemės negalima turėti paėjus nuosavybės, bet žemė gali gauti žmonės iš savo vyriausybės tik nuomon (arendon); kad žemė reikla duoti tik tiems, kurie patys ją dirbtų ir kiekvienam tiek, kiek jis pats vienas įveiktų išdirbti, be to gi žemėi dirbti tai samdytis neturėtų būti leidžiama. Tokia tvarka, kad žemė būtų visų krašto žmonių valdoma ir duodama būtų nuomon tik tiems, kurie patys be samdininkų ją išdirbtų, vadinasi žemės nacionalizacija. Tačiau pamatintai begalvoiant apie šį dalyką, buvo išrasta, jog mūsų krašte, Lietuvoje, tokia žemės nacionalizacija visai negalimas ir negėdijamas dalykas. Negalimas dėl to, kad mūsų žmonės yra papratę žemę valdyti, kaip kiekvieną savąjį daiktą, ir kad jie niekados nesutiktų, kad žemė būtų apskelbta ne jų nuosavybė, bet būtų pavesta visi žemės dalykai spręsti krašto vyriausybei, nors ta vyriausybė būtų ir pačių žmonių ranka. Mūsų valstiečiai kiekvienas stengiasi savo turėti žemę, su kuria jie kaip tinkama, gali padaryti, nieko neskleis: kaip būtų, kad visi išvien valdytų žemę, mūsų valstiečiai ir supratimo neturi. „Negėdijama žemės nacionalizacija“ dėlto, kad per ją sustiprėtų tik valdžia, kad tada reikėtų daugybės valdininkų, kurie turėtų prižiūrėti, ar neturi kartais kas daugiau žemės, kiek jam skiriama, ar nesigamdo kas berūn ir t. t. Iš to kiltų tikrai daug pykių ir neteisybų. Negėdijama žemės nacionalizacija dar dėl to, kad ji

trukdytų ukni kilti, geriau žemę išnaudoti, mašinas įsitaistyti ir t. t.

Žemės dalykų išrišimas Lietuvoje turi būti remiamas ant šių pamatų: valdžios, cerkvių ir bažnyčių žemės turi būti atimtos be jokio užmokesnio; dvarų žemės irgi turi būti priverstinai atimamos; apie atlyginimą už dvarų žemės (ar visai nemokėt už jas, arba, jeigu mokėti, tai kiek?) turi nutarti patys žmonės ant vietos. Visa atimtoji žemė Lietuvoje turi būti išdalyta pilnon nuosavybės darbo žmonėms, kurie mažai, arba visai neturi žemės.

Kad taip būtų padaryta, galų gale, sutiko visi. Taigi mūsų atstovai dūmoje dabar kalbėsia ir išrodinėjia, kad Lietuvoje reikėtų padaryti su žeme maždaug taip, kaip per tuos susirinkimus buvo nutarta.

K. Kaukė.

„L. U.“

Atsiliepiamas.

Išskirni „Užsienio Lietuvių Jaunuomenės Sandora“ savo tikslu pastatė „jungti progresyviąją užsienio lietuvių jaunoumenę vienon organizacijon prirėngimui darbininkų lietuvių dirvoje“ (1st. 1), o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų laikraščių redakcijas su prašymu, kad teip jos, kaip ir tam tikrai įsisteigusios knygų leidimui draugijos ir pavieni leidėjai malonėtų auginti, o tam tikslui lengviau pasiekti, „Sandora“ įkurė centro knygyną, kurian parsikviezdina lietuviškuosius raštus ir teipgi visokią svetimos kalbos literatūrą apie Lietuvą. — „Sandoros“ sanariams vienok susidedant tik vien, gali sakyti, iš beturės užsienio mokyklose besimokinančios lietuvių jaunoumenės, savo pajiegomis sunku jai įgyti visus lietuviškus išleidžiamus raštus, o jie visi svarbu knygynui turėti. Todėl dabar „Sandora“ nutarė kreiptis — ir šiuo kreipiam — į visas lietuviškųjų

IŠ DARBO LAUKO.

STUBENVILLE, OH. Pope blėtos dirbtuvėse dirba prie 11 pečių, o vienas stovi. Darbai šiame lauke eina gerai ir yra viltis, kad teip bus per ilgesnį laiką.

MARTINS FERRY, OH. Aetna dirbtuvėse pereitą sanvaitę dirbo gerai, bet nežinia, ant kaip ilgo laiko užteks čia darbo.

LEBANON, PA. Suštrai-kavo čia darbininkai dirban-ti geležies dirbtuvėse. Mat čia eina kova už pudlerių al-gas, kurie pareikalavo po \$4.50 ant dienos.

HARRISBURG, PA. An-glekasiai kastynių vidurinės Pennsylvanijos, kurie štrai-kavo nuo balandžio mėnesio, susitaikė su darbdaviais ir grįžta prie darbo. Nuo da-bar darbininkai gaus po 66c. už iškasimą tonos. Dienos darbiuinkams ir dirbantiems prie kokso pečių pakėlė algas ant 5.55%.

TARENTUM, PA. Angle-kasiai šiose aplinkinėse dar štraiškoja. Kompanija iš-vaikė štraiškuojančius darbi-ninkus iš savo namų, tai daugelis neturi kur dingti.

PLAIN RUN, OH. Štrai-kuoja čia kalnakasiai. Kas-tynėse dirba su scabais, ko-kius kompanijos agentai gau-dio Pittsburgo aplinkinėse. Tegul lietuviai nesiduoda su-vilioti.

Ellsworth Coal Co. savo kastynėse Ellsworth reika-lauja 850 išlavintų angleka-sių; siūlo jiems pastovų, ant ilgesnio laiko darbą ir gyve-nimą kompanijos namuose.

CHICAGO, ILL. Anglių kastynės pietvakarinuose Illinois kraštuose stovi, bet kaip kalba, darbai prasidės nuo rugsėjo mėnesio.

PITTSBURG, PA. Šitame apskrityje kastynių savini-kai skundžiasi ant stokos iš-lavintų kasejų. Kastynės, dėl stokos darbininkų, nega-li pakaktinai parupinti ang-lių ne vietinėms dirbtu-vėms. Ir iš kitur, pribuvę kalnakasiai dabar galėtų gauti čia darbą. Geriau jau čia įsikurti darbo negu ke-liauti ten, kur yra štraiškai.

CHICAGO, ILL. Ant or-ganizotų darbininkų reika-lavimo, likosi nuo darbo prie Alhambra teatro prašalinti visi neprigulinti į uni-ją darbininkai.

BOSTON, MAS. Visose medvilnės dirbtuvėse Naujojo Anglijoje nuo 1 d. pūtės pa-kelė darbininkų algas.

SCRANTON, PA. Skait-lius prigulinių prie uni-jos anglekasių šitame distrikte sumažėjo. Dabar prigulini-čių prie uni-jos yra 12990, arba ant 10244 mažiau negu pernai. Visam distrikte vietinių uni-jų yra 168.

WASHINGTON, PA. Mc-Clure geležies dirbtuvėse dir-ba mažai. Blėtos dalis stovi. Nėra vilties, kad darbai grei-tai galėtų pasigerinti.

PITTSBURG, PA. Visose čianykščiose geležies dirbtu-vėse darbo yra pakaktinai. Pilną laiką dirba dirbtuvėse Jones & Laughlin ant 2 gat. o dirbtuvėse pietinij daly negali gauti tiek darbininkų, kiek reikia. Prie kokso pe-čių dirba teipgi gerai, dabar rengia naujus pečius. Cres-cent dirbtuvėse dirba pilną laiką. Yra viltis, kad darbo čia nepritrūks. Brown dirbtuvėse, prie 10 gatvės, dirba teipgi visos dalys. Wayne geležies dirbtuvėse dabar dirba su dviem darbi-ninkų atmanom, tik blėtos dalij dirba su viena atmai-na.

ALLEGHENY, PA. Alle-gheny Iron & Forge Co. dirbtuvėse dabar ne dirba, bet kalba, kad bent tulose dalyse prasidės tuojau dar-bai. Dirbtuvėse tose mat dabar atlieka visokius per-taisymus, bet taisymai jau baigiasi.

McKEES ROCKS, PA. Lockhardto geležies dirbtu-vėse dirba prie 28 pečių, sto-vi tik keturi pečiai.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Iš Chicago, Ill.

Lietuviškuose laikraščiuose radęs apgarsinimą, jog D. L. K. Gedimino Dr-tė rengia piknyką, norėjan pamatyti, kaip mūsų tautiečiai apsiei-na ant tokių susirinkimų. Nuėjau ant to piknyko.

Mačiau lietuvius lenkiškai kalbančius, buvo apsidėję su lenkėmis; jauni vyrai ateivė-dė lenkiškas merginas. Ta-me dar nieko labai blogo ne-būtų, bet mačiau ir ką bloges-nio. Pamačiau žmonis bė-gant. Mislėjau, kad kas nuo karščio apalpo, bet pasirodė, kad tai paprastas antausių dauzymas. Tvarką įvesti nieks nesirupino, net negali-ma buvo užsiminti apie jos įvedimą. Vaidai kijo ir darė. Ir tai vis terp sanarių vienos draugystės!

Paskui vaidai nutilo ir iš-girdome lietuvių balsus, už kurios savo dainoms palinks-mino susirinkusius. Tai bu-vo gražiausia piknyko dalis ir mūsų seselėms priguli pa-dėka už jų dainas.

A. V.

Iš Ledville, Cal.

Čia yra mažas lietuvių bu-relis: viena šeima ir du pa-vieni. Buvo dar vienas, nežinia iš kur čia pribuvęs, tas vienok čia susiteršė labai: iš-skolines saliuininkams, resta-uracijų savininkams, boar-dingbosiams, išdumė, neži-nia kur. Vardas jo Antanas Burokas.

A. B.

Iš Butte, Mont.

Čia gyvena daugiausiai ai-rių ir prancūzų; yra teipgi slovakių ir ungarių (ką tie ungariai turi reikšti? Ar ma-gyarus? Rd.). Lietuvių yra čia viena šeima ir apie 10 pavienių, bet visi fanatizme ir tamsybėje paskendę, nežino nė kuom yra: vienį savę va-dina lenkais, kiti vokiečiais.

Apie Lietuvą nesirupina ir lietuviais nenori vadintis. Apie tautos reikalus čianykš-čiai lietuviai nieko ne išma-no ir tie reikalai juos neap-eina. Pradėjus man aiškinti apie Lietuvos padėjimą, apie revoliuciją tėvynę, gavau at-sakymą, jog caro valdžios ge-rai daro, jeigu gauda socia-liistus ir maištus keliančius darbininkus. Caras, girdi, visiems yra geras, tik tie pra-keikti socialistai nori kuni-tyti, išpaukti ir carą nužudy-ti. Kad juos, girdi, grei-čiau kazokai visus išgaudy-tų. Tik vienas yra čia šiek tiek daugiau suprantantis, bet ir to ypatingas supra-timas. Karčiamose čianykščiai lietuviai laiką praleidžia ant blauriausiu kalbų.

Šitose aplinkinėse yra va-rio kastynės ir geležies ir va-rio dirbtuvės. Mokestis čia nedidžiausias, o gyvenimas brangus. Už 8 darbo valan-das lauke paprastam darbi-ninkui moka \$2.50—3.50. Kastynėse algos visų lygios—po \$3.50. Lietuviai tegul čia ne keliauja iš kitur, nes darbas sunku gauti ir kraš-tas ne smagus: ne matyt nie-kur nė jokio paukščelio, nė jokio laukų žalumo (teip yra

visur, kur yra vario kasty-nės. Rd.), gamta apmirus. Laikraščių čianykščiai lie-tuviai ne mėgsta skaityti, ateija, rodosi, tik du egzem-plioriai „Lietuvos“ ir vienas „Kovos“; knygų, turbūt, nieks ne parsisiųsina. Kalnakasy-Ateivys.

Iš New Yorko.

Darbai eina vidutiniškai, tik piansapiuose apsis-tojo darbai vasaros laike.

8 d. liepos atsiuvo vestu-vės Prano Gyvio su Mare Batanauckintė. Svečiams be-silinkuvinant, užmanyta bu-vo, kad paaukaut kiek kas gali, revoliucijos reikalams. Ant to beveik visi sutiko ir sumetė aukų \$3.25, kuriuos pasiuntė „Kovos“ redakci-jon. Skiriame Liet. Soc. D. Partijai.

Yra čia lietuvių pusėtinai bu-relis, bet kaip visur, teip ir čia daugiausia užsiima jie gėrymais ir naminėms revo-lucijoms; blaivesnio lietuvių bijo ištolo.

P. Sinkevičia.

Iš New Haven, Con.

Budams Lietuvoj, gėdžiau žinot, kaip gyvena lietuviai Amerikoje. — Nežinau, ar ir kitose kolonijose lietuviai teip gyvena, bet New Haveno lietuvių gyvenimas ne patin-ka. Kitaip misliju apie juos budams Lietuvoj, kitaip perstatinėju savo protui be-liausiandėjimą iš liuosybės, kurią teip sunkiai kovoja mūsų broliai Lietuvoj.

New Haveno, Con. lietu-vių yra 500 išsikirstusių po visas dalis miesto. Bažny-čios ne turi. Yra 5 saliorai, kur susirenka mūsų broliai praleist krūvinai uždirbtą centą.

Gaila, kad vyrai, kurie galėtų darbuotis pakėlimui tautos, imtiesi kitokio kokio užsiėmimo, kaip tai: štorų, parengimo kokių dirbtuvių, farmų tt., griebiasi to žydų numylėto pramogio — saliu-nų. Bet žydai, turėdams saliu-nų, ne veda savo tautiečių į papultį, tik „gojus“, o lie-tuvius, atidares saliu-nų, už-miršta tautos ir visos žmoni-jos labą, tarnauja tik ma-monai. Galėtų atnešt naudą, jeigu laikytų keliu laikraščius ir porą desėtų naudingų knygėlių, galėtų vesti žmonis ant gero kelio, ragyt prie mokslo, bet nė vienas saliuininkas New Haveno laikraščio svečiai ne pamėnė.

Žmogelis, nusidirbęs per dieną, nori pasimatyti su draugu, pasiėmėkėt, laiką ra-miai praleist, eina į saliu-ną ir čia apie jį šokinėja, kozy-roms ir bolėms bovijs, o kaip pinigų vargšas ne tenka, per duris išstumia; svetintaučių saliu-ne ne teip ramu ir žmo-gelis ten ilgai neuatruks.

Ne sakau, visai ne gerti nė stiklo alaus, bet ar ne pakanka į namus parsie-nešt už 10c, išsigerti su sve-čiu, meiliai pasikalbėt apie visokius reikalus, apie tėv-ynę, jos vargus. Pasiskaityt knygėlių, laikraščių, bet mu-siškiai geria saliu-ne, pati na-mieje, o vakalai be priežiūros valkioja ant gatvės.

New Haveno yra 3 drau-gystės, bet ir terp draugys-tės sanarių mažai yra pagir-tinai besielgiančių. Nr. 28 „Lietuvos“ buvo patalpin-tas atsiuokimas Igno Bič-kuno į Amerikos lietuvius, kad malonėtų prisidėti prie pla-tinimo šviesos tėvynėje ir pasi-ųstų gentims, tėvams, broliams ir seserims koki nors laikra-ščių.

Gera tai mislis, tikiuosi, kad ne vienas pasinaudos. Bet ne atsilikim ir patu. Žinom, kad mokslas smarkiu žingsniu eina pirmyn. Del-togi meskin saliu-nų, sutver-kim draugystę, blaivystę, o tuos pinigus, kurie eina į ke-šenių saliuininkų, apverskim sušelpimui savo tėvynę, ar savo apsišvietimui, ar reika-lams tėvynės, o tada busim paveiklu ne tik mūsų vaike-liams, bet ir evėlintaučiams.

Atsiuokimas į Chicago draugystės ir pavienius. Progai atėjus, vis, rodosi, galima šį tą ištarti apie mu-sų tautos judėjimą. Man ro-dos, nereikia daug aiškinti apie revoliuciją Rosijoje, jau visi žinome, kad mūsų tėv-ynė nepildusi asaros ir krau-viesne. Bet linsima mus vie-intelės viltis, kad ta, teip mums brangi žemėlė atsikels kada iš po svetimo jungo, kuris spaudė ją per daug metų. Prie išliuosavimo tė-vynės reikia mums prisidėti, nes esam mūsų brangios tė-vynės vaikais. Atsiminkim, kad pirmas mūsų kvėpavi-mas ir penas buvo Lietuvoj; atsiminkim, kad tenai bu-vo apdovanoti gamtos gė-rybėmis, nemislykime, kad išvažiavę į liuosybės kraštą, mes galim išsidžioti savo nu-mylėtos žemėlės. Todėl at-siūskiam į visas Chicago draugystes ir pavienius lie-tuvius. Nepasilikim už-pakalyj kitų, eikim išvien, paduokime ranką mūsų bro-liams, kenčiantiems už lais-vę! Nesakau: eikim ir gul-dykim savo galvas, nes tas jau amerikiečiams per sun-kus dalykas, bet atsiūskiam, prašydami padėti materi-jai, dėkim nors po centą, atlikusį nuo mūsų kasdieni-nių reikalų. Aukoms mes susivienysime su mūsų bro-liais europiečiais ir gelbėda-mi juos, busime tikrais my-lėtojais tėvynės ir kovotojais už laisvę.

Chicagoje, 10 d. berželio, užsidedo organizacija iš su-vienytų draugystių po var-dą: Chicago Komitetas Šeli-pimo Kovojančių už laisvę Tėvynės Lietuvos. Prisidė-jo šitos draugystės: Liuosybės Dr-tė, Simano Dankanto, Su-nų Lietuvos, Teisybės Mylė-tojų, Apveizdos Dievo, Jau-nų Lietuvos, Drangiskų Klui-bas, 36 kuopa Susivienijimo Liet. Am., Šv. Jurgio, Šv. Roko, Dovidio Karaliaus, D. L. K. Algirdo. Draugystės dar nedalyvaujančios tame maloningai yra užkvičiamos atleisti iš savo draugystės 3 pasiuntinius, terp kurių turi-buti ir draugystės presiden-tas ir prisidėti prie teip rei-kalingo darbo. Susirinki-mas bus laikytas 18 d. pū-tės, subatos vakare, apie 7 val. p. Rugio svetainėje, ant kertės 33 ir Morgan gatvių.

C. K. Š. K. S. S. L. Admi-nistracija: Prezidentas — A. Rudau-skas, protokolų sekretorius — A. J. Zimontas, Mecca Bldg. flat 210, vice-prezidentas — Jonas Vitkevičiaus kasičius — F. Galubickas, kuris yra už-sistatęs 1000 dol. kancijos; ir kasos globėjai — J. Luca-tis.

Lietuviškų Sv. Kazimiero kapų pagerinimas. Chic-goje. 8 d. liepos kunkraučūnas, kaip prezidentas kapų ko-miteto, suaukė susirinkimui apsarvstyti reikalus kapų pa-gerinimo. Posėdis prasidė-jo pirm atėjimo kun. Ambro-nimo šviesos tėvynėje ir pasi-ųstų gentims, tėvams, broliams ir seserims koki nors laikra-ščių.

Kun. Ambrozaitis paklau-sė sekretoriaus, ar buvo per-skaitytos rokundos paskuti-nio mėnesio, bet gavo atsa-kymą kad ne. Nežinia kodėl, ant tokio at-sakymo ir pasibaigė. Kun. Kraučūnas tuojau pradėjo kalbėti apie reikalą pagerin-ti kapų stovį, norėjo pakelti ant poros dolierių duobių p-ekę tiems parapijonams, kurie ne įnešė kolektyvų kapų naudai. Kun. Ambr. prašė balso, bet jam kun. Kraučūnas uždraudė kalbėti. Kada kun. Ambr. pareikalavo iš-davimo rokundų už paskuti-nį mėnesį, kun. Kraučūnas atsakė, kad ne ant to suauk-tas mitingas, bet ant galo, kad ir terp susirinkusių kilo reikalavimai rokundų, jos buvo perskaitytos. Kada kun. Ambr. norėjo kalbė-ti, kun. Kr. nedavė balso, bet reikalavo užmokėjimo pirmą už palaidojimą jo pa-rapijonų. Prasidėjo ginčai, barnys, susirinkę mislijo, kad prasidės jau mustynės, nes prezidentas, šaukdamas: „aš tavę išmesiu iš salės, artinos prie kun. Ambr., tas gi šau-ke: „aš tavę nuo kasierystos ir prezidentystos numesiu; jeigu nori vienas su Luko-šium ir Marcinkevičia gspa: dorauti, tai kam šaukti mi-tingus; mokėk algas Luko-šiams iš kapų kasos, o tie te-gul dirba ant Marcinkevi-čiaus farmos“! Marcinkevi-čia ir jo draugai už viens ki-po pradėjo kalbėti. Apsi-malšinus, kun. Ambr. aiški-no, kad mokant vien naudai Marcinkevičiaus farmos po 25 dol., kapų negalima pa-gerinti. Jis paklausė, ar ne-galima rasti tokio žmogaus, kuris prižiūrėjimą kapų ap-simūtų pigiau. Atsirado žmo-gus, kuris už 50 dol. apsiėmė ne vien knygas vesti, bet teipgi veisti medžius ir kvietkas ir kiek tik galima, apsieiti be darbininko prie duobių kasimo, duobių išlygi-nimo ir tt. Kun. Kr. tuo-jaus atsakė: „aš tavę perega-minuosiu, ar gali tą atlikti, ką žadi“. Bet čia, rodosi, nė kun. Kr. negali but, egzami-natoriu, kadangi pats apie tuos dalykus mažai išmano. Pamatęs iš pasirašymo, kad tas žmogus gerai rašo, kun. Kr. nutilo. Paskui atsirado dar pigesnis, tai kun. Kr. ir Lukošius reikė, kad tą priimt ant metų. Kitus įnešimus kun. Kr. atmetė.

Paskui Lukošius parodė bilas nuo kelių metų už a-vi-zas arkliams, anglis, kokį ten plugą, kurį p. Marcinkevi-čia pirkęs (gal savo farmai). Komitetas užsispyrė tas bi-las sulynginti su kun. Kr. drangybos, bet jis tą reikala-vimą atmetė, tardamas: „Lu-košius nevoję“. Tas gal ir teisybė, bet visuo-mėnė turi tiegia apie tai pati persiti-krinti.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

nesio. /Ne laukė kun. Ambr. Marcinkevičia, kuris turi diktą farmą prie lietuviškų Sv. Kazimiero kapų, kurią laikoti ant randos p. Luko-šius, nepatiko pribuvimas kun. Ambr. ir jo draugams, o tame ir kun. Kraučūni su Lukošium susirūšusiam nuo užsidedimo kapų.

Kun. Ambrozaitis paklau-sė sekretoriaus, ar buvo per-skaitytos rokundos paskuti-nio mėnesio, bet gavo atsa-kymą kad ne. Nežinia kodėl, ant tokio at-sakymo ir pasibaigė. Kun. Kraučūnas tuojau pradėjo kalbėti apie reikalą pagerin-ti kapų stovį, norėjo pakelti ant poros dolierių duobių p-ekę tiems parapijonams, kurie ne įnešė kolektyvų kapų naudai. Kun. Ambr. prašė balso, bet jam kun. Kraučūnas uždraudė kalbėti. Kada kun. Ambr. pareikalavo iš-davimo rokundų už paskuti-nį mėnesį, kun. Kraučūnas atsakė, kad ne ant to suauk-tas mitingas, bet ant galo, kad ir terp susirinkusių kilo reikalavimai rokundų, jos buvo perskaitytos. Kada kun. Ambr. norėjo kalbė-ti, kun. Kr. nedavė balso, bet reikalavo užmokėjimo pirmą už palaidojimą jo pa-rapijonų. Prasidėjo ginčai, barnys, susirinkę mislijo, kad prasidės jau mustynės, nes prezidentas, šaukdamas: „aš tavę išmesiu iš salės, artinos prie kun. Ambr., tas gi šau-ke: „aš tavę nuo kasierystos ir prezidentystos numesiu; jeigu nori vienas su Luko-šium ir Marcinkevičia gspa: dorauti, tai kam šaukti mi-tingus; mokėk algas Luko-šiams iš kapų kasos, o tie te-gul dirba ant Marcinkevi-čiaus farmos“! Marcinkevi-čia ir jo draugai už viens ki-po pradėjo kalbėti. Apsi-malšinus, kun. Ambr. aiški-no, kad mokant vien naudai Marcinkevičiaus farmos po 25 dol., kapų negalima pa-gerinti. Jis paklausė, ar ne-galima rasti tokio žmogaus, kuris prižiūrėjimą kapų ap-simūtų pigiau. Atsirado žmo-gus, kuris už 50 dol. apsiėmė ne vien knygas vesti, bet teipgi veisti medžius ir kvietkas ir kiek tik galima, apsieiti be darbininko prie duobių kasimo, duobių išlygi-nimo ir tt. Kun. Kr. tuo-jaus atsakė: „aš tavę perega-minuosiu, ar gali tą atlikti, ką žadi“. Bet čia, rodosi, nė kun. Kr. negali but, egzami-natoriu, kadangi pats apie tuos dalykus mažai išmano. Pamatęs iš pasirašymo, kad tas žmogus gerai rašo, kun. Kr. nutilo. Paskui atsirado dar pigesnis, tai kun. Kr. ir Lukošius reikė, kad tą priimt ant metų. Kitus įnešimus kun. Kr. atmetė.

Paskui Lukošius parodė bilas nuo kelių metų už a-vi-zas arkliams, anglis, kokį ten plugą, kurį p. Marcinkevi-čia pirkęs (gal savo farmai). Komitetas užsispyrė tas bi-las sulynginti su kun. Kr. drangybos, bet jis tą reikala-vimą atmetė, tardamas: „Lu-košius nevoję“. Tas gal ir teisybė, bet visuo-mėnė turi tiegia apie tai pati persiti-krinti.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Kun. Ambr. vėl pradėjo aiškinti, kad už 90—95 dol. ant mėnesio galima buvo ra-ti atsakantį žmogų, kuris bu-tų mokėjęs kapus pagerinti. Tas balsiai suerzino turin-čius naudą prie dabartinės tvarkos. Kun. Kr. varė žmonis laukan; kun. Luko-šius, už savo brolių užstodams, drebėjo kaip drugio krečias, pripuolė prie kunigo Ambr. ir pradėjo vaikiskai kilioti palinksmimui su-sirinkusių žmonių.

Iki šiol Sv. Kazimiero ka-pai buvo vien po kun. Kr. priežiūra. Rodo porą metų atgal kasieriu buvo išrinktas kun. Steponavičia, bet kun. Kr. prezidentaujant, jis ir kasieriaus. Šelpė p. Luko-šius, p. Marcinkevičiaus ran-dauniukų, kuris, dirbdamas ant farmos, neturėjo laiko kapus prižiūrėti; mokėjo darbininkams, kaip norėjo. Kapų prižiūrėtojams ne bu-vo duota laiko nė kvitas per-žiūrėti, kam, už ką, apart 50 dol. už mėnesį užmokėta dar 40 dol. Rodosi, kad ka-pų prižiūrėtojai, jeigu gaus 50 dol. algos ant mėnesio ir gyvenimą su 8 kambariais, negali farmos randavoti. Apie peką tiems parapijonams, kurie ne įnešė kolektyvų kapų naudai. Kun. Ambr. prašė balso, bet jam kun. Kraučūnas uždraudė kalbėti. Kada kun. Ambr. pareikalavo iš-davimo rokundų už paskuti-nį mėnesį, kun. Kraučūnas atsakė, kad ne ant to suauk-tas mitingas, bet ant galo, kad ir terp susirinkusių kilo reikalavimai rokundų, jos buvo perskaitytos. Kada kun. Ambr. norėjo kalbė-ti, kun. Kr. nedavė balso, bet reikalavo užmokėjimo pirmą už palaidojimą jo pa-rapijonų. Prasidėjo ginčai, barnys, susirinkę mislijo, kad prasidės jau mustynės, nes prezidentas, šaukdamas: „aš tavę išmesiu iš salės, artinos prie kun. Ambr., tas gi šau-ke: „aš tavę nuo kasierystos ir prezidentystos numesiu; jeigu nori vienas su Luko-šium ir Marcinkevičia gspa: dorauti, tai kam šaukti mi-tingus; mokėk algas Luko-šiams iš kapų kasos, o tie te-gul dirba ant Marcinkevi-čiaus farmos“! Marcinkevi-čia ir jo draugai už viens ki-po pradėjo kalbėti. Apsi-malšinus, kun. Ambr. aiški-no, kad mokant vien naudai Marcinkevičiaus farmos po 25 dol., kapų negalima pa-gerinti. Jis paklausė, ar ne-galima rasti tokio žmogaus, kuris prižiūrėjimą kapų ap-simūtų pigiau. Atsirado žmo-gus, kuris už 50 dol. apsiėmė ne vien knygas vesti, bet teipgi veisti medžius ir kvietkas ir kiek tik galima, apsieiti be darbininko prie duobių kasimo, duobių išlygi-nimo ir tt. Kun. Kr. tuo-jaus atsakė: „aš tavę perega-minuosiu, ar gali tą atlikti, ką žadi“. Bet čia, rodosi, nė kun. Kr. negali but, egzami-natoriu, kadangi pats apie tuos dalykus mažai išmano. Pamatęs iš pasirašymo, kad tas žmogus gerai rašo, kun. Kr. nutilo. Paskui atsirado dar pigesnis, tai kun. Kr. ir Lukošius reikė, kad tą priimt ant metų. Kitus įnešimus kun. Kr. atmetė.

Mėnesį atgal susirinko kunigai apžiūrėti kapus ir p. Lukošiaus darbus. Nieko gero neradę, visi pasipiktino. Buvo nutarta, kad ant atei-nančio susirinkimo kiekvie-nas kunigas atsivestų atsa-kančius vyrus norinčius pi-čiausiai paimti darbus ant kapų. Kun. Lukošius tą-tyk ne buvo. Ant šito susi-rinkimo ne buvo kun. Skrip-kos nė Petraičio, nė Stepo-navičiaus, tai Lukošiaus draugai turėjo viltį lengvai uždaryti burną kun. Ambr. ir parapijų išrinktims vy-rams, kurie manė, kad geriau-siai pašmima prižiūrėjimo kapų leisti ant licitacijos ir paversti mažaisiais reikalaui-jančiam. Visiems rodėsi, kad kun. Kr. su p. Lukošium kapus ekriaudžia, todėl norė-jo ant susirinkimo tas skriaudas išrodyti ir kad kasierių ir prezidentą reikia apkeisti, kadangi sunku sueti į tvar-ką su tokiu, kuris, apart sa-velės, daugiau nieko nemato ir per tankiai sako: „aš, aš, aš“, lyg ir kapai būtų jo „aš“ ir kas su jo „aš“ nesu-sinka, tam balso neduoda. Jis mat nė savo pareigų per-tą „aš“ nesupranta. Dėl to nesupratimo jis vienam ne-leido išrodinėti ir svarbiau-sių kapų reikalų, kitam, jei-gu turėjo jo prilankumą, lei-dė kalbėti, ką tik tas norėjo, net kiliotis.

Svarstymas kapų pagerini-mo pasibaigė be jokių vaisių. Prie dabartinės tvarkos ir toliau nebus galima nieko nuveikti. Gerai būtų, kad parapijinės draugystės ant ateinančio susirinkimo iš-rinktų sumanius vyrus iš sa-vo tarpo. Tikimės, kad at-siras ir gana žmonių, kurie, neturėdami farmų, pigiau apsiims prižiūrėti lietuviškus kapus ir vesti jų knygas.

K. L. Lietuvos mokyklos ir mu-sų atstovai Dumoje. Kada pernai rudenį lietu-viai, nebeteję jau kantrybės, išvarė iš savo mokyklų mo-kytojus-rusus, kada pastarie-jie pakėlė klyksmą apie lie-tuvių užmačias (o patį užmiršo, jog darė užmačias lietuvių dvasiai jau suvirsus ketu-resdešimtis metų). — tada tai ant galo ir Petrapilis su-prato, jog lietuviai daugiau nesiduos skriausti ir Viršiau-siai paliepiamas balandžio 22 d. šių metų leido išguldyti pradinėse Lietuvos mokyklo-se viską, apart rusų kalbos, lietuviškai.

Nepajustančiam mūsų gy-venimo sąlygų rodytusi — mūsų kalba jau iškovojo sau priderantį vietą mūsų pradedamojoje mokykloje. Bet kur tau? Ką pripažino Petrapilij, tą draudžia Vilniuj. Ką leido Petrapiliškiai biu-rokeratai, tą apkarpė Vilniš-čiai.

Kas žin, ar beliks kas iš to Viršiausio paliepiamo, kol jis daels per visokias direkcijas, inspekcijas ligi pradedamo-sios mokyklos? Vargu. Kaip žinome, vilniškiai biu-rokeratai, susirinkę gegužio 18 d., nusprendė apyboti Vir-šiausį paliepiamą, nes pripaži-no, jog tikiai Kauno gub. mokytojas lietuvių kalbos ir aritmetikos turi būti lietuvis, vienok mokantis rusiškai, o Vilniaus gub., kur terp lie-tuvių esą gudų ir lenkų, mo-kytojais privalo likti po se-novės rusai, bet mokanti ir lietuviškai.

Iš viso to matyti, jog Vil-niškiai burokeratai visai ne-zada leisti lietuvių kalbą į Vilniaus ir Gardino gub. mo-kyklas, nes mokytojais tenai po senovės lieka rusai. Tik-tai kas žin kam jie pažymėjo, kad rusai mokytojai turės mokėti lietuviškai?

Kauno gub. kada leisti mo-kyti tik tuos lietuvius, kurie mokėję ir rusiškai. Kam gi šitas apribavimas? Ar nesil-plepia čia koksi burokeratiš-kas kukutis? Juk be jų val-džia negal apsieiti. Teip, čia paslėptas: lengvatikiams lietuviams-mokytojams mat Vilniškiai burokeratai pata-ria tik naudotis lietuvių kal-ba išguldant aritmetiką ir ki-tus dalykus.

Taigi Viršiausio paliepiamo kaip ir nė nebuvo. Ką de-šinėji davė, tai karęji atėm. Tai mums jau ne naujiena! Pernai Viršiausio paliepiamo gegužės 1 d. teippat buvo leista Lietuvos mokyklose iš-guldinėti lietuvių kalbą. Bet ar išguldė ją nors vienoj mo-kykloj Vilniaus apskrīčio? Ką gi mums dabar dary-ti? P. Baltrus Dagilius Nr. 110 „V.Z.“, savo straipsnyje „Be kovos nepasiduosi“, ra-gina „pasiųsti delegatus pas p. apvietimo ministerį, nu-rodyti jam mūsų viršininkų skriaudas, kokias jie mums daro mokyklose. Atminki-mė, sako p. B. D., kad len-kai Peterburge daug ką lai-mėjo. Išgirdęs p. ministeris lenkų skundus ant mokyklų vyriausybės, kuri tyčia truk-dė visus iš augšto paliepi-mus, išsiuntė ištirti į vietą revizorių p. Mamontovą ir šis net už galvos nusitvėrė, išvydęs kas per neteisybės lenkų mokyklose. P. B. Dagilius, matomai, nepataisomas optimistas: ji-sai tikisi, jog Lietuva su-lauks, ką nors gero nuo blu-rokratijos, tos burokerat

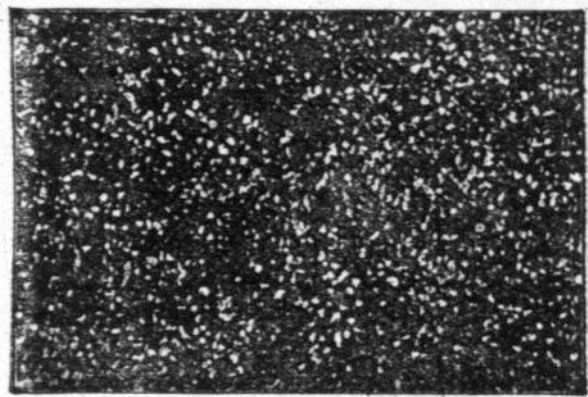
Kokiū būdų susitvėrė svietas?

Parašė Prof. Dr. M. Wilh. Meyer.

Vertė J. ILGAUDAS.

deda debesiai iš skysto vandens, kuris nuolat krinta žemyn labai smulkiais lašais. Vienok dažniausiai nepasiekia vandens lašai paviršiaus mūsų žemės, kadangi bekrisdami turi pereiti per šiltesnius oro sluoksnius, o šiluma paverčia vandens lašus į garus, kurie vėl kyla į auštesnius oro sluoksnius. Taigi lytus lyja iš kiekvieno debesio, bet nevisada tas lytus mus pasiekia. Jeigu gi žemė neturėtų tvirtu lukšto, tam tikro uždangalo, ant kurio nukritęs vanduo gali rinktis, tai visgi ir be to įvyktų nuolatinis vandens aplinkbėgis. Tam tikrame atstume nuo žemės viduriu, nuo jos centro pasidarytų debesys, kurie visgi žemę apribotų, būtų žemės rubežiais, bent žiūrint iš erdmės. Iš šitų debesų kristų nuolatinis lietus, kuris, vienok, pasiekęs bekrisdamas tam tikrą temperatūrą, vėl pavirstų į garus. Garai iškiltų į auštesnius, ten sustirtėtų nuo šalčio, persikeistų į vandens lašus ir paskui vėl žemyn kristų. Taigi vandens aplinkbėgis būtų jau ir tuomet, kada žemė neturėtų da tvirtu lukšto. Sulyg šito gema viduryje tam tikrų rubežių nuolatinis kylimas vandens augstyn ir puolimas žemyn, žinoma abiejose vandens stoviuose — gariniame ir skystame. Nors debesų paviršius tokio dangaus kuno, apie kurį čia kalbame, nuolatai mainysis, nuolatai kitaip išrodys, visgi abelnai imant, išrodymas tų debesų sluoksnių bus visada vienodas. Beto bus komiškas kunas virš ir apačia tų debesų dujiniame, gaziniame pavidale; vienok kunui beavėstant, besutirštėjant, maziūsis ir gaziskumas jo paviršiaus, paviršius eis kas kartas tirštyn.

Sitokiame atvėsimo laipsnyje, be abejonės, yra dabar mūsų saulė. Skirtumas tirštėjimo apsirėikimų yra vien tame, kad ant saulės lošia tą pačią rolę ne vandens garai, kaip ant čia aprašyto kosmiško kuno, bet metaliniai garai ir dagi temperaturoj siekiantis 6000—10000° Celsiaus termometro. Kaip pat galime patėmyti, saulės paviršius yra debesų apsuptas, panašių į debesius skraidiojančių labai augstai mūsų žemės atmosferoj. Čia pat esąs paveikslas persto *granuliacija* arba tep vadinama kruopėtuma, šiurkščią saulės paviršiaus. Kad geriau suprasti didumą, apėmį tų debesėlių, paduo-

Granuliacija arba kruopėtumas saulės paviršiaus. Fotografija daryta observatorijos Meudone.

dame sekantį sulyginimą: mūsų visa žemė išrodytų ant čia esančio paveikslėlio apie vieną centimetrą arba 1 colio didumo; taigi didumą tų debesėlių galite dabar pats numanyti. Saulės sluogsnį, kuriame yra tie saulės debesėliai, mokslinčiai vadina *Fotosfera*, užtai, kad nuo to sluogsnio išeina didžiausia šviesa. Analiza, išdestymas tos šviesos, parodė, kad šviesa paeina nuo metalinių gazų; vienok, tapo teipgi atrasta, kad tame sluogsnyje yra ir daugumas kitų, mums nežinomų, elementų dujiniame, gaziniame pavidale. Spektroskopas — instrumentas, išdestęs šviesą į jos pamatinius sukrautinius ir parodęs šviesos krutėjimus — parodė teipgi, kad tie gazai guli ant virsaus skystų masų, kad apačioj tų metalinių gazų yra gazų masės žėrintios, skystos. Kad teip yra ant kiekvieno, tame laipsnyje esančio, kosmiško kuno, tai tą aiškinome jau pirma, remdamiesi ant fizikos mokslo. Virš tos Fotosferos yra *Chromosfera*; sluogsnis dėl to teip pramintas, kad labai gražiai išrodo, būtent — randonai kaip rožė. Šitas sluogsnis susideda daugiausiai iš hidrogeno (vandendario) ir heliumo, taigi, iš abiejų lengviausių, mums žinomų, elementų. Iš šito išeina, kad saulės kamuolį padaranties dujos, gazai ir augščiau siekia jo tikro šviečiančio kamuolio; kad dujos labiau erdmėj išsiplėtusios negu mums išrodo. Virš Chromosferos sluogsnio galime patėmyti laike visotino saulės aptėmimo teip vadinamą saulės vainiką (*corona*). (Paveikslėlis, esąs pradžioj žnygėlės parodo tą saulės vainiką). Vainikas, kaip matyti ant paveikslėlio, turi maždaug pavidalą šviesos spindulių, kurie povailai pradingsta erdmėj. Taigi matome, kad saulė nėra tikrai apvalinas kamuolys (tą patį jau ir pirma tvirtinome), bet vien susivienijimas, susigrupavimas gazų. Vienok, tam tikrame atstume nuo saulės vidurių, nuo jos centro yra įvykę apsirėikimai kondensacijos, sutirštėjimo; šitie sutirštėjai, žibę produktai gazo kamuolį tveria neva saulės rubežius.

Iš mūsų tirnėjimo objekto, iš dangaus kuno, pasidarė jau saulė. Vienok iš tų migly masų, kurias aprašėme pradžioj knygelės, pasidarys ne viena saulė, bet kelios. Mės, mat, jau pirma patėmyjome, kad tose migly masose užgimė, susitvėrė atskiri migly kamuoliai, šviesos taškai, o kiekvienas šviesos taškas yra diegu naujos saulės. Pirmiau aprašytas miglynas, išsiskleidęs plačiai po erdmę, persikeičia, betirinėjant į krūvą žvaigždžių, kokias šimtais patėmyjame

ant padangės. Tirinėjant per spektroskopą pasirodo, kad atskiros tų miglynų žvaigždės yra tikroms saulėms, t. y., kosmiškais kunais, kurių medega, po žėrinčia gazų atmosfera, persikeitusi į skystą medegą arba, geriau sakant, gazai yra persikeitę, sutirštėję į skystą medegą. Antroj pusėj esąs paveikslėlis persto tokią vadinamą žvaigždžių krūvą; paveikslėlis parodo dalį žvaigždyno *Centaurus*. Šita žvaigždžių krūva yra gražiausia ant viso dangaus, nes, iš tiesų, žiūrint per žiuroną į krūvą, išrodo visa daugybė saulių kaipi blizganti deimantai ant tamsios palos. Ant paveikslėlio teipgi matyti, kad viduryj žvaigždžių krūvos yra kur-kas daugiau žvaigždžių negu kraštuose. Mat ir šitoj visatos dalyj yra pirma buvęs vienas didelis migly kamuolys, bet, laikui bėgant, sutirštėjo, ypatingai viduryj, nuo ko pasidaro viduryj daugiausiai žvaigždžių. Čia turime po akių didelę sistemą saulių, kurios iš vieno kelmo paeina ir terp savęs rīšasi. Visos tos krūvos saulės daro vienokius krutėjimus aplink visuotinį centrą, visos sukasi aplink vieną, abelną centrą.

Didžiausia sistema tokių saulių yra mūsų *Paukščių kelias*. Sulyg naujaušij ištyrimų priguli prie mūsų Paukščių kelio ne vien ant dangaus matomas baltas lankas, bet abelnai visos žvaigždės, kurias galime patėmyti per didžiausius astronomiskius žiuronus. Paukščių kelias apima tukstantis miglynų, žvaigždžių krūvų, pavienių saulių, prie ko priskaitoma ir musiskė su jos planetomis, taigi ir su žeme; jis apima tukstančius, net milijonus įvairių kosmiškų kunų. Kaip sakėme, Paukščių kelias yra didžiausia svietų sistema ir tuotarpū užsiimsime jo stoviu, jo išžiura, kiek dangiau, nes po čia ką-tik aprašytų išvedžiojimų bus mums kur-kas lengviau suprantamas ir jo atsiradimas, susitvėrimas.

Žiūrint net per mažus astronomiskius žiuronus į Paukščių kelią galima patėmyti, kad jis iš didelės daugybės visokių žvaigždžių susideda, bet da įdomiau išrodo Paukščių kelias tuomet, kada maziūsis jo dalelė fotografuojama; ant fotografaiskos platos, mat, atsimuša ir maziūsis žvaigždės, o didžiosios pasiskirsto; kur geriausia žiuronos desimti ar keliasdesimtis žvaigždžių galima matyti, ten galima patėmyti ant fotografaiskos platos šimtus net tukstančius. Fotografuojant dangų, žinoma, reikia platą kur-kas ilgiau apšviesti negu paprastai ir čia pat esąs paveikslėlis dalies Paukščių kelio žvaigždyno žašis, yra reprodukcija fotografijos, padarytos prof. Wolf, Heidelbergbe; plata tapo apšviečiama apie septynias valandas. Toje dalyje Paukščių kelio nėra nė vienos, paprasta akia, matomos žvaigždės, o per geriausią žiuroną į ten žiūrint nepatėmytume dangiau kaip kokį šimtą, kitą. Bet kas gali suskaičiuoti tą daugybę žvaigždžių, kurias parodo fotografaiska plata ant tokio mazo dangaus ploto?

Jau ant šito mazo ploto galime patėmyti, kad žvaigždės nelygiai padalintos ant dangaus: vienu yra jų dangiau, kitur maziū. Tačiau jos nėra chaotiskoj tvarkoj, bet turi šokią-tokią tvarką. Ant paveikslėlio išrodo, kad vienu žvaigždės kaipi perlų sūtą padaro, kad jos yra šale viena-kitos ir tveria pailgą pavidalą, kitur vėl matyti, kad eina tamsų, mažai žvaigždžių teturį, kanalai per žvaigždžių krūvas, kas išrodo, lyg ten įlėkė, įsikverbė kokis kunas į žvaigždžių krūvas ir jas pėksyrė, padarė taiką. Kitur matyti, kad nuo didesnės žvaigždės išeina žvaigždžių dryžiai, kas, žinoma, parodo susirišimą visos žvaigždžių grupos. Vėl kitur matyti miglines aplinkės, kurios per žiuroną žiūrint į „Paukščių kelius“ ekrstosi. Čia pasirodo, kad net ant fotografaiskos platos jau negalime apimti žvaigždžių daugumą, fotografaiska plata negali jau žvaigždės beiskirstyti, nors ji, kaip žinome, daug daugiau žvaigždžių mums parodo negu galime matyti žiūredami per geriausius žiuronus. Tokių miglynų atrasta didelė daugybė su pagalba fotografaiskos platos. Paukščių kelyje atrasta, paveizdan, teip vadinamas Amerikos miglynas; miglynas todėl teip pavadinatas, kad jo pavidalas labai panašus Amerikai; čia pat esąs paveikslėlis parodo miglyną išveizdį. Tą miglyną išveizdį nepagimdė kokis-nors netikėtas, nieko nereiskias, apsirėikimas, bet miglyną pavidalas užgimė nuo to, kad materija kas-kart labiau susispaudė, sutirštėjo ir tokiu būdu pasidarė aplink miglas tamsūs tarpai, kaipi kanalai, kur yra labai mazi žvaigždžių; šitie tamsūs kanalai apyboja miglas ir priduođa joms pavidalą Amerikos. Taigi matome, kad kaip kokis kunas, susidedas, gal iš tukstančių atskirų kunų — lyginai susideda ir mūsų kunas iš didelės daugybės atskirų celių, kurios, paprastai, savarankiskai veikia, ir vien surištos abelna pareiga dėl visuomenės — atsiiskiria nuo abelnos, nuo vienokios formos tų migly ir vystosi pats savarankiskai. Tokiais, savarankiskai besivyntais kosmiškais kunais yra visos žvaigždės, esančios tamsiuose kanaluose, nes, mat, kunas pradėjo sutirštėti, užtai ir materija teip apielinkėje pasimaziino, dausus pasidarė pustūščios, kas pagimdė tamsius kanalus. Šitas Amerikos miglynas yra organizmas organizme; ir persistatė, kad kiekviena iš tų tukstančių žvaigždžių yra saulės, lygiai tokioms kaip musiskė, ir kad, gal, aplink kiekvieną saulę skrieja daugumas planetų, tada, pasiremami, kad šitas yra tikrai mazi dalis Paukščių kelio, galėsime persistatyti didumą visatos, kuri ant tų pačių pamatų subudavota ir tų pačių įstatymų, tospat tvarkos valdoma.

Lyginai kaip ant šito mazo ploto, teip-pat matome ir visame Paukščių kelyje

žvaigždžių bėsigrūpuojant materiją į debesius, o arčiau prisitūrėj, pamatysime, kad visas Paukščių kelias susideda iš tokių susigrupavusių žvaigždžių. Mat abelna tvarka viešpatuoja gamtoje vien tik abelnume, imant visatą abelnai, bet šėip daleidžia ta tvarka visoms žvaigždėms savarankiskai vystytiesi, žinoma jeigu tas žvaigždžių savarankiskumas stitinka su abelna tvarka, su visuotinu įstatymu.

Užmetę akį ant Paukščių kelio, patėmysime, kad ne visur Paukščių kelias lygus, ne visur vienodą plotą užima. Kaip-kuriose vietose yra Paukščių kelias labai platus, bet už tai jo šviesa labai mazi, silpna, kitur yra jis siauras, bet šviesa daug didesnė, daug aiškesnė, ten, mat, yra susigrūdus labai didelės daugybės žvaigždžių. O vėl kitur pavidalina Paukščių kelias į dvi šaki. Ant pietinio dangaus puskamuolio matytis viduryj šviesiausios dalies Paukščių kelio didelė tamsi skylė, teip vadinamas Anglių maišas. Bet vidutiniškai toli nuo šitos šviesios juostos žiba labai žviesiai da šviesos kamuoliai; teip vadinami Magelhaniskie debesys; šitie debesys yra, matomai, kada-nors atsiskyrę nuo Paukščių kelio juostos.

Nežiūrint ant tų nereguliariskumų, ant tų įvairumų, galime aiškiai patėmyti, kad nuo Paukščių kelio eina ypatinga žvaigždžių tvarka. Paveizdan, jeigu, pradėję nuo Paukščių kelio juostos, skaitysime žvaigždes linkui abiejų taskų, gulinėjų lygiai toli nuo juostos, taigi — iki abiejų Paukščių kelio polių, tada pamatysime, kad skaitlius žvaigždžių laipsniškai mažinasi. Besimazinamas žvaigždžių yra lygus kaip šviesesnių teip ir tamsesnių žvaigždžių; visos žvaigždės, be skirtumo, grupuojasi pagal abelną tvarką aplink Paukščių kelią. Sulyg šito, turime priimti, kad forma to labai didžio žvaigždžių susivienijimo yra lygi linzai (paprastai stiklui), kurioje grupuojasi vienodai milijonai visokių žvaigždžių, nors, kaip rodo, viduryj tos linzos, yra šiek-tiek maziū žvaigždžių, negu kraštuose. Mūsų saulė yra beveik viduryj to didelio žvaigždžių svieto, Paukščių kelio. Tačiau, sulyg naujaušij ištyrimų, nėra Paukščių kelias tikru lanku, kaip paprastai išrodo, bet yra didelė ir daug kartų suktą spiralę, kuri dagi sutrukusi keliose vietose.

Taigi matome, kad visuotidžiausias svietų pavidalas, Paukščių kelias, kuris apima viską mutis matomą, turi šitą spiraliską formą, yra spiraliskas, yra lygiai tokio-jau spiraliskumo, kokį matėme ten, kur buvo susimūšę du kosmiški kunai ir perkeitę viens-antrą į miglas, į pirmapradinis atomus. Jeigu gi priimsime, kad vienokias paskemes gali pagimdyti vien vienokios priežastys, tai turime teipgi priimti, kad už mums matomos, jausmais apimančios visatos, yra da kita, da kitas tokis Paukščių kelias, iš kurio įlėkė kosmiškas kunas į musiskį ir padarė jį spiraliską. Gal but, kad Magelhaniskie debesys yra tuom kosmišku kunu, įsikverbusių į musiskį Paukščių kelią. Jeigu gi galėtume nuo vieno ar kito galo poliaus apmatyti mūsų Paukščių kelią, tai, be abejonės, jis mums tokiu-jau išrodytų ką ir ant 00 pusl. esąs paveikslėlis, perstatęs spiraliską miglas Canes venaticae, ant kurio šale spiralės, teipgi patėmyjame tokius Magelhaniskius debesis. Mat visur viešpatuoja ta pati tvarka, didžiausiose svietų sistemose, Paukščių kelyje, kaip ir maziūsiuose, atomuose, visur matytis pasidariusios atskiros grupos susivienijusios materijos, vienu saulės, kitur atomai, tarpe kurių yra dideli tušti ruimai ir visur matytis, kad grupų išveizdis maždaug apvalinas, spiraliskas ir kad masa skrieja aplink vidurį, aplink centrą. Visos žvaigždės mūsų dangaus turi tokią pavidalą, toki aplinkbėgį, nors, tiesa, tas da ne pas visas patėmyti, vienok ant susekimo to nereikia tirinėti net per tukstančius metų, tačiau jau vienas spiraliskumas Paukščių kelio darodų pakaktinai, kad visos Paukščių kelio saulės turi tokius aplinkbėgius.

Tokiū būdų pasekėme išsivystymą didžiausios svietų sistemos ir suprantame dabar ypatingą sugrupavimą jos materijos. Bet kadangi grupavimas dalyt tos sistemos: miglynai, žvaigždžių krūvos ir galiausiai atskiros saulės, visame besivystyme lygus didžiausiai sistemai, prie kurios jie priguli, tai tokiu būdu bus teipgi suprantamas ir jų besivystymas ir jų pasidarymas; nes, mat, besivystyme nėra jokio skirtumo, ir tospat tvarkos, tų pačių įstatymų turi laikytis lygiai didelis kaip ir maziū kunas. Vienok, pirma kol mės sugrįšime prie tos saulės, kurią palikome pirma sutirštėjimo laipsnyje, užsiimsime ištyrimu, kaip ir kokiū būdu iš tų spiraliskų migly, kurios, kaip matėme, išsiskirstė į atskirus šviesos taškus, išsivystė tokios saulinės sistemos kaip musiskė, kurios planetos tvirtais keliais aplink centrą — saulę, o sykiu ir per visatą, skrieja.

Kad tokia, čia minima, saulės sistema susitvėrė, tūri pirmiausiai miglyną viduryj materija susivienyti, sutirštėti, iš ko vėliaus pasidaro centraliskās sistemos kunas, saulė. Aplink sutirštėjusią masą sukasi (pirma be ypatingos tvarkos) spiralės, kurios su laiku kas kart labiau į atskirus kosmiškus kunus visokio didumo grupuojasi. Visas pavidalas toki materija pripildytos visatos apielinkės turi išveizdį lėkštos linzos (lėkšto, apvalainio stiklo), vienok, kaip-kur, spiraliskumai medegs, išsiskelia, o kaip-kur nusileidžia, nes tas, žinoma, yra neišvengtina, kadangi sistema gema nuo susimūšimo dviejų kosmiškų kunų, o žinome, kad susimūšant kosmiškiems kunams ir materija negali užsikilti, lygiai kuopuikiausioj tvarkoj. Mės, mat, norime suverti svietą iš chaoso. Bet chaosas reiškia

didžiausią netvarką. Užtai gi, aiškinant svieto besitvėrimą, yra visai negalimu dalykų manyti, kad materija visur lygiai, be jokių nelygumų pripildo pavidalą migly erdmės ruimą. Jeigu teip būtų, tai turėtų būti visi atomai vienokiais, turėtų būti vienai nuo viens-kito atstū ir turėtų daryti vienokius pasikrutinimus erdmėje. Šitas, vienok, reikštų kuogražiausią tvarką, kuodidžiausią lygsvarybę, kurią suardyti materija neturėtų jokios priežasties, niekas tvarkos negalėtų perkeisti ir ji, sulyg to, turėtų viešpatuoti viename stovyje amžinai. Kad iš tokios, lygiai erdmės padalintos, materijos pradėtų svietas vystytis, reikia, kad kas-nors tų vienodumą sugriautų, kad kas-nors iš lauko padarytų netvarką toje materijoje. Prie mūs aprašomo kosmiško kuno gema (embryo) buvo materija jau iš-pat pradžių ruime nelygiai padalinta ir darė nelygius pasikrutinimus, nuo ko ir gema vėlesnė tvarka svietų sistemose.

Linziskumas (lėkštumas) svietų sistemos gema nuo susimūšimo kosmiškų kunų, nuo ko pasidaro teipgi ir spiraliskai besikreiją kamuoliai. Po susimūšimų, be abejonės, turi materijų besikrutinimas teip susitaikyti, kad visada prisitaikytų prie abelno pritaukimo įstatymo, kad visada sutiktų su tuom įstatymu. Vienok pastumimas kaip-kuri materijos dalių bus teip didelis, kad materija liksis išmesta iš abelnos pritaukimo apilinkės; iš šitų išmestų materijų gema *meteorai*, kurie įsikverbia paskui, laiks nuo laiko, į kitų saulių sistemas. Kada tie kosmiški kunai, meteorai, skrieja per mūsų oro sluogsnį, t. y. atmosferą, tai iš jų greitumu jau galime matyti, kad tie kunai ne iš mūsų saulės sistemos paeina, bet iš kitos, nes greitumas jų labai didelis. Visos kitos masės pradeda elipsiskū, pratėju keliu skristi aplink centrą, vidurį tų masų. Daugumas masų įgaus labai pratįsų kelią, panašų kelias komētų priklausančių mūsų saulės sistemai. Tokios uodeguotos žvaigždės lėks nuolatai padidintu greitumu ant saulės, priėkusios prie jos labai arti, apsisuks staiga ir tada vėl į giliausias sistemos tolumas išlėks, iš kurios jos, paprastai, prie saulės atlekia. Vienok tame svietų besitvėrimo laipsnyje da nėra tikros saulės. Jos vietą užima mūsų viduryj besisukęs materijos kamuolys, susidedas iš visokių medegų; medega sukasi lanku aplink vidurį, nes jeigu lanku nesukytų, tai negalėtų ilgai arti centro laikytis. Per šitą medegų konglomeratą (krūvą) perlekia pirma aprašyti kosmiški kunai (tie kunai, kurie, lyginai kaip kometos turi pratįsius kelius) ir perlekdami kas-syk per materiją, turi, žinoma, kas-syk ir su materija susimūšti; susimūšimas, vienok, stabdo nuolat kuno besikrutinimą, maziū kuno greitumą, nuo ko, žinoma, darosi ir kuno kelias kas-syk apvalainesniu ir maziūniu. Kad teip ištiesų yra, tai tą galime da ir šiadien patėmyti ant kaip-kurių kosmiškų kunų, ypatingai ant komētų. Kometos liekasi tankiai didelių planetų „pagautos“, dažniausiai planetos Jupiterio, nuo ko kometa maziū aplinkbėgį, kelią įgauna ir iš jos pasidaro *periodiskai sugrįžanti kometa*.

Šitoki stabdymai kosmiškų kunų pasikrutinimų ir abelnos masų pritaukimo įstatymas reguliuoja arba sutaiko kelius kunų medegų susivienijimų miglyne, iš kurio vystosi kosmiški kunai; iš tospat priežasties gema teipgi kunų ar medegų susivienijimų lankinis kelias, pasidaro lankai aplink centrą iš medegų. Lankai eina kas-kart tirštyn, tvirtyn, už tai ir ruimas tarpe jų darosi kas-kart tuštesniu. Iš medegų tokių lankų, esančių aplink centrą, susitvėrs planetos. Nuo laikių garsaus mokslinčiaus Laplace, žmonės mastė, kad tuose lankuose medega kas-kart labiau grupuojasi aplink tirštesnę vietą ir tokiu būdu, besigrupuodama medega aplink tirščiausią vietą, sutveria kosmišką kuną. Pats mokslinčias Laplace niekada nerėmė savo svietų tvėrimo idėjos ant matematiškų pamatų, nedarė tikrus matematiškus mėginimus, egzaminus, ir niekada savo idėją kitaip negarsino kaip vien mokslinčią nuomoniamu, kuris, žinoma, prigulėjo nerikalingai, kad kiekviena idėja, teorija tikrai būtų darodyta, kad būtų paremta ant gero matematiško išrokavimo. Užtai pradėjo mokslinčiai geriau Laplaceiską idėją naginėti ir nesenei atrado vienas analitikas, kad kunai, besikreiją viename lankė aplink medegų centrą, suvis nesitartina prie viens-kito, bet stengiasi visada teip susitaikyti, kad-niekada su viens-kitu nesustitktų, nesusimūštų; kunai nepastoja viens-kitam keliu. Kad šitas teoriskai darytas išrokavimas gali būti praktiskai teisingas, tai tą darodo nesimainantis išveizdis planetos Saturno lankų, kurie susideda iš nesuekaitomos daugybės tokių atskirų, pavienių kunų. Kas kita, vienok, atsitiks, jeigu maziūnis kunas didesniui prisitartins tame lankė, prie didesniojo teip arti prieis, kad kuno pritaukimo pajėga atsvers centralisko kuno pajėgą, bus už jį didesnė, tuomet kunas, be abejonės, užkris ant didžiojo (tas pats bus na su meteorais ir asteroidais ir žeme; žemės pritaukimo pajėga yra tada didesnė už centralisko kuno, saulės, pajėgą, už tai jie ir krinta ant žemės). Taigi matome, kad yra būtina reikalinga, kad miglyne rastusi didesni ir maziūni kunai, kurie galėtų atlikti tą susivienijimo darbą, kurie galėtų planetai suverti, o kad tokių skirtu didumų kunų yra daug miglynuose, tai tą galime patėmyti beveik kiekviename spiraliskame miglyne. Dabar jau, sulyg šito, yra lankų pasidarymas visai nereikalingas prie planetos besitvėrimo, nes planeta gali susitverti iš pačių spiralinių

(Toliaus bus.)

Skranda.

Šalta tuose metuose buvo žiema. Žmonės traukėsi nuo šalčio, stojosi mažesniais, išskiriant turinčius skrandus.

Advokatas Richardt turėjo didelę skrandą. Tas prigulėjo ir prie jo urėdo pareigų, nes jis buvo derėktoriu naujai užsidėjusios draugystės. Jo senas draugas, daktaras Henck, priešingai, neturėjo skrandos, užtai turėjo gražią jauną pačią ir trejetą vaikų. Daktaras Henck buvo išbalęs, sadziuęs. Vieni apsiėdę tunka, kiti eina laibyn; daktaras Henck ėjo laibyn: ir teip atėjo kučia.

— Nepasisekė man šiuose metuose, tarė daktaras Henck, eidamas trečią valandą kučios dieną pas savo draugą Joną Richardtą pasiskolinti pinigų. Mano ligoniai kaipi susikalbėjo, teip retai dabar juos matau. Turbut greitai mirsiu. Teip jau mano ir, mano pati; matau tai. Tokiame atsitikime būtų gerai, kad mirtis ateitų prieš sausio pabaigą, prieš reikalą mokėjimo gyvasties asekuravimo premijos.

Priešėjęs prie tos vietos savo mislių, atsirado ant kertės Porto gatvės. Rengėsi pereiti į kitą gatvės pusę, bet paslydo ir parpuolė. Tame akies mirksėnyj atvažiavo greitai rogė. Vežėjas sukeikė, o arkliai instinktyviskai šoko į šalį, visgi vienok daktarui Henckui sudavė skaudžiai į šoną viena pavaza ir kokia ten pakaustymo dailis išplėšė didelę skylę ploščiūje. Subgė žmonės. Poliojantas padėjo atsikelti, kokia ten jauna mergina nu purtė sniegą nuo drabužių, sena moteriškė mosavo rankomis prie perplėsto ploščiaus, kas turėjo reikšti, kad užlopytų, jeigu tik galėtų; kunigaikštis valdandčios giminės, kuris tuom tarpu atėjo, pakėlė jo kepurę, uždėjo ant galvos — ir vėl viskas buvo paprasto tvarkoj išmumo perplėsto ploščiaus.

— Bet po velnių, Gustave, kaip tu išrodai? — tarė advokatas Richardt, kada daktaras Henck atėjo į jo biurą.

— Telp, manę pervaziavo — atėkė Henck.

— Niekto tame teip labai nėra įstabus, tau viskas gali atsiktiti — suuko Richardt ir juokėsi linksmi.

— Bet negali teip pasirodyti ant gatvės. Paskolysiu tau skrandą.

— Ačiū — tarė daktaras Henck.

Ir pasiskolinęs tukstantį aukšyn, pridurė.

— Iki pasimatymo šiadien pas mus ant vakarienės.

Richardt buvo nevedęs ir paprastai kučios vakarą praleisdamas pas Henckus.

Grįždamas namon, Henck buvo linksmesniu negu kada nors.

— Tai skrandos nuopelnai — kalbėjo sau. Jeigu bučiau protingu, seniai būčiau įsitaisęs skrandą ant išmokečio; ji būtų pakėlus užsitikėjimą pats sau ir padidinę žmonių godonę. Turinčiam skrandą daktarui ne galima mokėti teip mažai kaip daktarui turinčiam paprastą žieminį ploščių su išplaisiotoms guzikų skylutėms. Gaila, kad tas man ne atėjo ant mislės seniai. Dabar jau per vėlu.

Ejo per karališkąjį daržą. Buvo jau tamsu, pradėjo vėl snigti ir patikti pažįstamieji negalėjo jo pažinti.

— Ant galo kasžin, ar per vėlu — kalbėjo daktaras Henck pats sau. Aš dar ne senas, o apie mano sveikatą galiu klysti. Vargšas esi

kaip bažnyčios pelė, bet toks jau iki neseniai buvo ir Jonas Richardt. Mano pati paskutiniuose laikuose su manim apsiėmė šaltai ir šurkšiai. Be abejonės vėl mane labiau mylėjo, jeigu daug uždribčiau, jeigu turėčiau skrandą. Užėina man kartais ant mislies, kad Jonas jai labiau patinka nuo to laiko kaip įsitaisė sau skrandą. Kaip jauna mergina tikrai buvo į jį truputį įsimylėjusi; bet jis niekada paskui ją nebėgiojo, priešingai, kalbėjo jai ir visiems, kad ne išdrįstų niekada apsisvesti neturėdamas mažiau, šia desimties tukstančių metinių įplaukimų. O aš apsi-vedžiau su neturtinga mergina. Ne sakau, kad ji buvo teip į mane įsimylėjusi, jog bučiau galėjęs ją suvilioti, jeigu bučiau norėjęs. Bet aš to ne norėjau; argi galėjau šapnuoti apie tokią meilę? Ne padariau to nuo laiko, kada, turėdamas šešioliką metų, pažinau ją pirmą sykį operos teatre ant Fausto. Tikiu, kad po mano apsivedimui ji man mylėjo; apie tai negalima klysti. Kodėl gi tas negalėtų sugrįžti? Iš pradžių, po mūsų apsivedimui, prie kiekvieno susitikimo su Jonu, pasakydavo jam vis ką nors skaudaus. Paskui jis uždėjo akeljonierį draugystę ir užprašydavo mus kada ne kada į teatrą ir įsitaisė skrandą. Ir nuo to laiko nusibodo mano pačiai sakyti jam ką nors skaudaus.

Henck pirm vakarienės turėjo alikti dar reikalus. Buvo jau pusė šeštos, kada jis, apsikroves pundais, sugrįžo namon. Jautė skandėjimą kairiojo šono; ant galo vien skrandą priminė jam ne malonų atsitikimą.

— Juokingai bus pamatys miną mano pačios, kada ji mane pamatys apsirėdžiusį su skrandu — kalbėjo daktaras pats sau.

Priekambaryj buvo su visomis tamsu. Liampą uždegdavo tik besirenkant svečiams. — Girdžiu ją dabar salionė — mislijo Henck. — Vaikščioja teip lengvai kaip mažas paukštelis. Argi tai ne įstabu, kad darosi man dar vis karšta apie širdį, kaip tik išgirstu jos žingsnius kitam kambaryj.

Ne klydo daktaras Henck manydamas, kad jo pati, pamatys jį apsirėdžiusį su skrandu, priims širdingiau negu paprastai. Tamsiausiam priekambario kampe prisiglaudė prie jo, apkabinodama kaktą su rankomis ir bučiavo karšta. Paskandino paskui galvą skrandos apiklę ir prašnabzdėjo.

— Gustavo dar nėra namieje.

— O vienok — atsakė daktaras Henck drebantiu balsu, glostydamas abiem rankom jos plaukus — o vienok jis namieje.

Daktaro darbo kambaryj ant kamino degė didelė ugnis. Ant stalo buvo degtinė ir sodos vanduo.

Advokatas Richardt išsitiesė didelę skurinę kedę ir rūkė cigarą. Daktaras Henck, susirietęs, sėdėjo sofos kampe. Dūrys valgomąjo kambario buvo atidarytos; daktaro pati ir vaikai darbuosi prie dagiojimo žvakių ant papuoštos eglaitės.

Vakariene perėjo labai tyliai, tik vaikai čiauskėjo. Lyg norėdami viens kitą pralenkti ir džiaugėsi.

Nieko ne kalbi, senas drauge — tarė advokatas Richardt. — Sėdi ten ir gal misliji apie sudraskytą plėščių.

— Ne — atsakė Henck — greičiau apie skrandą.

Užstojo tykuma, kol vėl pradėjo kalbėti.

— Misliji teipgi apie ką kitą. Sėdžiu čia ir misliju, kad tai paskutinę kučią drauge apvaikšiojame. Esmi daktaru ir žinau, kad ne daug jau dienų man teliko. Apie tai esmi persitikinęs. Todėl noriu tau padėkovoti už draugiskumą, ko paskutiniuose laikuose man ir mano pačiai nesigallėjai.

— Ot, padini per daug mano nuopelnus — sumurmėjo Richardt ir akis nuleido.

— Ne — atsakė Henck — ne padidinu. Ir noriu teipgi padėkovoti už paskolinimą man skrandos. Ji man davė paskutines laimingas valandas, kokių neturėjau mano gyvenime.

NAUJI RAŠTAI.

Kaip valdosiamerikiečiai. Parašė K. Grinius. Vilniuje. 1906 m. 22 pusl.

Cia telpa trumpa istorija Suvienytų Valstijų šiaurinės Amerikos ir jos surėdimas; aiškinama, kokių būdu renkas urėdinkai ir tautos pasiuntiniai kongresan ir senatun. Ypač Lietuvoj gyvenantiems knygėlė naudinga. Nors Amerikos surėdimas ir ne geriausias, o dagi ir tą tempo į visas puses visoki sudemoralizuoti politikieriai, bet visgi geresnis negu surėdimas Maskolijos.

Piestupys. Jonukas. Parašė J. B. nas. Vilniuje. 1906 m. 16 pusl.

Telpa čia du vaizdeliai. Piestupys yra tai vieta, kokių Lietuvoj daug yra, kur, su daug žmonių įtikėjimo, pasirodo dvasios, nors iš tikro dvasių ten nieks nematė. Ant ras vaizdelis, Jonukas, per stato mums vargingą gyvenimą netekusių tėvų vaikų. Kasgi tokius pasigailėjimo vertus nepažįsta? Tokiu vargšu, visų stundomu ir mušamu yra Jonukas. Tendencija vieno ir kito vaizdelio visiems pažįstama. Apdirbimui vienok jų, iš literatūros pusės, galima daug užmesti.

Kaip garsina, nuo dabar lianusi išleidinėja užru-bežiūose lietuviški, socialistiški laikraščiai: „Darbininkų Balsas“ ir „Darbininkas“. Jų vietą užstos Vilniuje išleidžiama „Nauja Gadyne“. Straipsniai gi čia negalinti patilpti, kada jų susirinks daugiau, patilps skyrium. O vienok gaila, kad geriausieji darbininkai laikraščiai daugiau ne išeis. Dabar be abejonės Maskolijoje užstos reakcija, „Nauja Gadyne“ ne galės drąsiai rašyti, per ją ne visokias žinias galima bus žmonėms pranešti.

NAUJI IŠRADIMAI.

† Profesorius William Brooks, tarnaujantis Smitho žvaigždžių tēminyčioj, dangaus ruimose užtikio Finlejo kometa. Kometa keliauja šiaurų link. Jos dabar liuosomis akimis negalima matyti, bet rugsėjo mėnesį ją galima bus ir be žiurno pamatyti.

† Gyvenantis Rochesterij, N. Y. R. P. Lewton, išrado kokią tē prietaisą, su kuriuos pagelba jis gali išbūti po vandeniu čia valandą laiko. Bandavonės su visu pasisekė. Lewton lėjo į vandenį turėdamas lazda su ame-

rikoniška vėllava, kuri rodė ant kranto stovintiems, kur jis vaikščioja. Išbuvo jis po vandeniu čia valandą laiko. Savo prietaisais Lewton niekam ne rodė, bet kaip jis užtikrina, ji sveria tik vieną svarą.

IŠ VISUR.

Į Vokiškas laikraštis „Koelnische Ztg“ rašo, jog dėl politiškių prietikių Maskolijoje, caras Mikalojus šmet ne važiuos į nūbrėžius. Tas pats laikraštis užtikrina, kad Vokietija nesikiš į vidurinius Maskolijos reikalus, todėl ir visi patilpę maskoliško rando laikraščiuose gadinimai pakvietimu vokiškos ir Austrijos kariuomenių suvaldyti maistus Maskolijoje ne turi pamato. Gal caro randas to norėti, bet jo vieno noro ne pakanka, reikia kad jo norams pritartų Vokietijos ir Austrijos žmonės, kadangi kitaip randai negali slūsti kareivių į svetimus kraštus.

Į Seniai jau laikraščiai garsino, jog apginęjas Port Arthuro, jenerolas Stoessel, už atidavimą tvirtynės japonams, likosi ant nūžudymo nuspręstas. Tuom tarpu komisija, tirinėjusi priežastis pasidavimo tos tvirtynės, tik dabar užbaigė savo tirinėjimą ir užmanė: jenerolą Stoesselį išvyti iš kariuomenės ir sušaudyti; jenerolą Focką, vadovą 4 siberiškos divizijos, išvyti iš kariuomenės ir ant metų išsiųsti prie sunkių darbų kastynėse; jenerolas Reiss, viršininkas štabo Port Arthuro, turys būti iš kariuomenės ir iš Maskolijos išvytas. Kalčiausias gi už visus, tikra nelaimingos karės priežastis, admiralas Aleksejev, teipgi jenerolai: Smirnov, Vernander turj gauti viešą papeikimą. Teip nurodo komisija tirinėjusi pasidavimą Port Arthuro, bet ji neturi tiesos išduoti nusprėdimo. Dabar todėl neužilgo prasidės karis: kama sude tikra prova šiai jenerolų. Nežinia, ar sudas išduos tokį nusprėdimą, kaip komisija nurodo. Iš tiktro kalti ne vien minėti jenerolai, bet visa administracija, pradedant nuo augščiausio stovinio caro. Nėra abejonės, kad ir tie bus nubausti, bet bus juos ne iš jenerolų susidantis, bet žmonių sudas ir už visą piklą, ką jie kraštui padarė, bus be mielasirdystės, be jokio pasigailėjimo, nes tie caro tarnai ir patsai caras nesigailėjo Maskolijos žmonių, todėl pats ant pasigailėjimo neužsiplėnė.

Į Vokiškas laikraštis „Koelnische Ztg“ pagarsino, jog gavo nuo savo korespondento iš Peterburgo žinią, kad caras pasirengęs paleisti dabartinę dūmą ir pargarsinti naujus rinkimus ant pamato visuotinio balsavimo. Jeigu gi, dėl paleidimo dabartinės dūmos, sukiltų žmonių, caras pasirengęs įrengti kariską diktatūrą.

Į Natalius vyskupas pranešė anglikam randuf, jog maistų apimtuose apskričiuose kareiviai pulkauininko Raystono elgiais su negrais ne geriaus negu caro kazokai. Pradžioj liepos jie išplėdė ir išdegino daug kraimais užsilaikantių negrų kraalių (kaimų), išskerdė jų galvijus, atėmė pinigų, moterims net drabužius nuo kuno nuplėšė. 5 d. liepos daug čia buvusių atgabeno į kariuomenės stovyklas ir sušaudė.

Į Vokietijos randas rengia naujus apsunčinimus įgabenant mėsą iš kitų kraštų: mėsos blekinės beveik suvisu nebus galima gabenti į Vokietiją. Tie apsunčinimai kreipiasi prieš Amerikos mėsą.

Į August Rosenberg, iš Seattle, Wash., suareštuotas Vokietijoje kaip anarchistas, neva norintis užmušti Vokietijos ciecorių, likosi paleistas, kadangi suteikti Amerikos davadi pasirodė ne pakankančiais.

Į Odesos jeneral-gubernatorių, jenerolą Kaulbars, išleido prisakymą štraikuoti jantiems darbininkams, kad iki 23 d. liepos sugrįžti prie darbo, kitaip jie, bet visi kokiū nors būdu remiantis štraikičius, bus į Siberiją išsiųsti. Jėgu Kaulbars užsiamans savo kvėlą prisakymą pildyti, kils Odesoj kraujo praliejimai.

Į Laikraštis „XX Šimtmečio“ pagarsino, jog karės ministerijos paskirta komisija iširti priežastis kareivių buntų, susekė, jog revoliucinės dvasios apimti: 6 gvardijos regimentai, 26 pekštinkų, 6 raitelių, 6 artilerijos ir 6 sapersų, taigi apie 200000 kareivių.

Į Peterburgą iš Persijos sostapilės Teherano atėjo žinia, jog randas suvaldė žmonių sukilimą ir dabar Teherane ramu.

Į Garsi maskoliška duma arba parlamento-parodija, li-kosi paleista namon, taigi išvaikytai Vladimirui, prieš jo trukį netoli Coblenzo, nežinia kas, suvertė ant kelio medžių krūvą. Masinistui vienok pasisekė dar ir laiką, prieš medžius trukį sulaukyti.

Į Peterburge, caro sostapi-lėj, policistai ir žandarai buvo atsisakę pildyti tarnystą. Tuom tarpu policijos perdėtiniai pažadėjimais pasisekė prikalbėti policijos tarnus grįžti prie darbo, bet jie bi-josi atnaujinimo policistų štraiko. Jie reikalauja vien daugiau algų, kitokių reikalavimų ne stato.

Į Laikraščiai pagarsino žinią, buk užmušė jenerolą Kozlovo yra latvis ir jis buvo revoliucionierių išrinktas per traukimą liosų užmušti Trepoją, Putiatiną ir dar 13 ypatų arti caro stovinių.

Į Londono laikraštis „Daily Telegraph“ paduoda žinią, jog maskoliški revoliucionieriai vėl pradėjo gabenti ginklus per Švediją į Finlandiją. Švedijos valdžios, netoli Stokholmo, paėmė vieną siuntinį su 20000 karabinų.

Į Vietoj užmušto admiralų Čuchnino, viršininku Juodu-jų jurių kariskos laivynės likusi paskirtas admiralas Skridlov, buvęs laike karės viršininku stovinio Port Arthuro kariskos laivynės.

Į Smolensko gubernijoje sukilė kaimiečiai išdegino dvarus pagarsėjusių reakcijonierių: grafo Šeremetjevo, kunigaikščio Lobanovo—Rostovskio ir trijų kitų. Nežinia tik ar kaimiečiai degina dvarus, kad jie yra savasčia reakcijos pase-kėjų ir laisvės priešu, ar daro tą be tokios žinios.

Į Sebastopolijų sustraikavo arsenalo darbininkai, teipgi pardaviniočių pagalbininkai ir tarnaujanti ant gatvių karų. Darbininkai mat tuom parodo savo sąjaukumą Očakovo juriuinkams, kurių prova dabar prasidėjo kariskam sude.

Į Duma išleido į Maskolijos žmonis atsisaukima su paaiškinimu žemės klausymo. Mat duma savo atsisaukime stengiasi panaikinti įtekme rando atsisaukimų, kuris teipgi išleido tokius su išrodymu netikumo dūmos sumany-mo.

Į Maskolijoje revoliucionieriai smarkiai subruzdė. Dangelyj vietų jie padegė rando girias ir dvarus. Nat-čakine uždegė miesto biurus, nuo čia išsiplatins gaisras išnaikino 300 namų. Rostove užmušė rando šnipą.

Į Visos pietinės Maskolijos dvarponiai šaukiasi prie Odesos jeneral-gubernatoriaus, jenerolą Kaulbarso, melddami kariuomenės apgy-nimui jų dvarų nuo sukilusių kaimiečių. Kaulbars atsakė, jog tam tikslui galėtų but apverstai vien kazokai, kitoki kareiviai ne ištikimi; o kazokų jis neturi tiek, kad galėtų visus dvarus apginti.

Į Mieste Genevoj, kaip sako laikraštis „Ruskoje Slo-vo“, susivaziavo buvęs Maskolijos ministeriję perdėtinis Witte ir pagarsėjęs ne protu, bet žiaurumu ir kvailumu buvęs vidaus ministeris Durnovo. Witte, kaip sako, ren-giasi grįžti Peterburgan.

Į Vaziuojant iš Prancuzijos namon, maskoliškam kunigaikščiui Vladimirui, prieš jo trukį netoli Coblenzo, nežinia kas, suvertė ant kelio medžių krūvą. Masinistui vienok pasisekė dar ir laiką, prieš medžius trukį sulaukyti.

Į Peterburge, caro sostapi-lėj, policistai ir žandarai buvo atsisakę pildyti tarnystą. Tuom tarpu policijos perdėtiniai pažadėjimais pasisekė prikalbėti policijos tarnus grįžti prie darbo, bet jie bi-josi atnaujinimo policistų štraiko. Jie reikalauja vien daugiau algų, kitokių reikalavimų ne stato.

Į Laikraščiai pagarsino žinią, buk užmušė jenerolą Kozlovo yra latvis ir jis buvo revoliucionierių išrinktas per traukimą liosų užmušti Trepoją, Putiatiną ir dar 13 ypatų arti caro stovinių.

Į Londono laikraštis „Daily Telegraph“ paduoda žinią, jog maskoliški revoliucionieriai vėl pradėjo gabenti ginklus per Švediją į Finlandiją. Švedijos valdžios, netoli Stokholmo, paėmė vieną siuntinį su 20000 karabinų.

Į Vietoj užmušto admiralų Čuchnino, viršininku Juodu-jų jurių kariskos laivynės likusi paskirtas admiralas Skridlov, buvęs laike karės viršininku stovinio Port Arthuro kariskos laivynės.

Į Smolensko gubernijoje sukilė kaimiečiai išdegino dvarus pagarsėjusių reakcijonierių: grafo Šeremetjevo, kunigaikščio Lobanovo—Rostovskio ir trijų kitų. Nežinia tik ar kaimiečiai degina dvarus, kad jie yra savasčia reakcijos pase-kėjų ir laisvės priešu, ar daro tą be tokios žinios.

Į Sebastopolijų sustraikavo arsenalo darbininkai, teipgi pardaviniočių pagalbininkai ir tarnaujanti ant gatvių karų. Darbininkai mat tuom parodo savo sąjaukumą Očakovo juriuinkams, kurių prova dabar prasidėjo kariskam sude.

Į Duma išleido į Maskolijos žmonis atsisaukima su paaiškinimu žemės klausymo. Mat duma savo atsisaukime stengiasi panaikinti įtekme rando atsisaukimų, kuris teipgi išleido tokius su išrodymu netikumo dūmos sumany-mo.

Į Maskolijoje revoliucionieriai smarkiai subruzdė. Dangelyj vietų jie padegė rando girias ir dvarus. Nat-čakine uždegė miesto biurus, nuo čia išsiplatins gaisras išnaikino 300 namų. Rostove užmušė rando šnipą.

Į Visos pietinės Maskolijos dvarponiai šaukiasi prie Odesos jeneral-gubernatoriaus, jenerolą Kaulbarso, melddami kariuomenės apgy-nimui jų dvarų nuo sukilusių kaimiečių. Kaulbars atsakė, jog tam tikslui galėtų but apverstai vien kazokai, kitoki kareiviai ne ištikimi; o kazokų jis neturi tiek, kad galėtų visus dvarus apginti.

Į Mieste Genevoj, kaip sako laikraštis „Ruskoje Slo-vo“, susivaziavo buvęs Maskolijos ministeriję perdėtinis Witte ir pagarsėjęs ne protu, bet žiaurumu ir kvailumu buvęs vidaus ministeris Durnovo. Witte, kaip sako, ren-giasi grįžti Peterburgan.

Į Austrijos laikraščiai lai-ko už neteisingą paskalę, buk Austrija nori siųsti savo kariuomenę suvaldyti maistus Maskolijoje. Austrija negalint kištiesi į vidurinius Maskolijos reikalus ir tokiame įsikišimui pasipriešys lygiai Austrijos kaip ir Vengrijos parlamentai. Be parlamen-to pritarimo randas negali į svetimą kraštą siųsti savo kariuomenę.

Į Kariuomenės stovyklose netoli Schnellseburgo nesu-gautas vyriškis šovė iš revol-verio į caro adjutantą, jenerolą Totlebeną, bet kulka nugrendė jam vien galvą. Šovėjas sėdo paskui į laukiančią ant Nevos valtį ir pa-bėgo.

Į Buvęs viešpatystės išda-vimų kontrolierius Brateev pradėjo talpinti laikraščiuose jo surinktas žinias apie visokias urėdinkų prigavytės laike karės papildytas. Jis užtikrina, kad jenerolai patalpino savo atsaitose 100-000 dol. pasamdymui kazarmių kareiviams, bet tų kazarmių visai ne buvo, jenerolai tuos pinigų į savo kišenių sukio.

Į Peterburgo laikraščiai užtikrina, jog pirm išvaikymo dūmos, caras per telegrafą tarė si su Vokietijos ciecoriu ir tik gavęs nuo jo atsakymą, išleido savo manifestą į žmo-nis, kuriame, terp kitko, yra tiesiog siundymai tamsių kaimiečių ant inteligentijos. Ištikro caro atsisaukimas yra kurstymu juodašimčių ant laisvės trokštančių.

Į Rostove ant Dono, Kazo-kų žemėj, šeši ginkluoti vyriškiai užpuolė ant einančio su 120000 dol. pinigų iš pačto gubernijalskos kasos kasieriaus, jį sužeidė, atėmė pi-nigus ir su jais pabėgo, bet bėgdami, pametė siuntinį su 100000 dol.

Į Terp - parlamentariškas socialistų ir darbininkų komitetas Londone nutarė atsi-saukti į visas žemes tautas su prašymu pagelbėti kovojantiems už laisvę maskoliškiems revoliucionieriams.

Į Laikraščiai rašo, jog piutės mėnesį, mieste Kassel, susivaziavo Anglijos kara-lius su Vokietijos ciecoriu. Paskui ketina Vokietijos portuose atsilankyti angliškos kariskos laivynės dėtis.

Į Geležinkelio trukųj terp Rostovo ir Voronezo penki ginkluoti vyrai suvaldė gabenantį pinigų kasierių ir su 12000 dol. pinigų pabėgo.

Į Samaros gubernijoje, kaip sako, nuo padegimo užgimes gaisras, išnaikino veik su vi-siu miestą Sizarinų. Gyven-tojai išbėgiojo į Samaros ir Saratovo gubernijas.

Į Pasitraukė nuo vietos Maskvos jeneral-gubernatoriaus, admiralas Dubasov, pagarsinęs žmonių skerdynėmis Maskvoj, kur žuvo apie 15000 žmonių. Reikėjo pa-sitraukti prieš skerdynes.

Į Šiuose metuose iš Vokietijos į Suvienytas Valstijas šiaurinės Amerikos išgabeno tavorų už 136 milijonus doliarų; arba ant 20 milijonų daugiau negu pernai.

Į Mieste Tiflise, ant Kaukazo, mestos bombos polici-cijos viršininkas Martinov liko sunkiai sužeistas. Martinov, už jo žiaurumą, buvo visų Kaukazo gyventojų nen-kiamas.

Į Vokietijoje rengiasi 1912 m. Berlyne parengti visavietinė paroda, kuri busianti daug puikesnė negu kokia nors iš buvusių kur nors iki šiol.

Į Netoli Montigny, Prancuzijoje, nusiritusi nuo kalno sniego lavina pagriebė keturis prancuzus. Du prancu-zu ir vieną vedėją sumalė.

Į Škotijoje, mieste Dundee, sudegė didelės spirito krautuvės Jameso Watson & Co. Nuostolius gaisro padarytus paduoda ant \$125000.

Į Netoli Salonikos, Turkijoje, ginkluoti grekonys, kaime Malavista, užpuolė ant vienių bulgarų namų, paėmė aštuones ypatas ir jas užmušė.

Į Sovadine, atėjus žiniai apie išvaikymą dūmos, žmo-nės su akmenimis metė į poli-cistus ir žandarus, kuriuos gelbėti atsiuntė kazokus.

Į Lubline, Lenkijoje, ant gatvės liko užmušti du žan-darai. Užmušėjui pasisekė pabėgti.

Į Londone prasidėjo terpta-tiškas socialistų kongre-sas. Ant kongreso yra ir vienas maskoliškas dūmos sa-narys.

Į Netoli Nancy, Prancuzijoje, dirbant naują geležinke-lį, nugriuvusi žemė užbėrė 14 italijonų darbininkų.

Į Peterburge likosi kon-fiskuotas laikraštis „Misi“ ir visa jo redakcija suareštuota.

Į Baisus gaisras mieste Yokahamoj, Japonijoje, iš-naikino 1000 namų.

Vietinės Žinios.

— Pereitos nedėlios dieną, šiaurvakarinę miesto dalyj, ant vezimo grįžtančio nuo piknyko užbėgo karas Irving Park linijos ir pilną žmonių vezimą apvertė. Penkios ypatos liko gana sunkiai sužeistos.

— Ties Berry ave. 21 metų vaikas, Charles Lind-storm, eidamas maudytiesi, šokė nuo augtos vietos galva žemyn į vandenį, bet, ant nelaimės, pataikė į ne gilų vietą ir vietoj panerti, persiskėlė sau galvą teip, kad daktarai neturi didelės vil-ties jį išgydyti. Jo drangai, kurie išsyk tikėjo, kad Lind-storm tik nuduoda, persiti-krinę, kad nudavimo nėra nugabeno jį į Aleksijonų li-gonbutį.

— Nuo pereitos nedėlios ant State gatvės, pietinėj dalyj, vietoj netikusų, su-skretusių virvinių karų, pradėjo begioti elektriški, toki kaip ant Halsted.

— Pagarsėjęs nusidėjėlis Gourdain, sūdo nuspręstas ant kalėjimo, savo kas-tais Joliete stato sau kalėjimą. Pasamdė pats net šešis sargus jį daboti. Argi didž-turčiui ne gerai? Jis mat turi net savo kalėjimą ir sa-vo ypatos dabotojus.

— Pereitą savaitę Chica-goj pasimirė 517 ypatų, kuriame tai skaitliuje buvo: vyriškių 291, moterų 226. Vairų iki 5 metų buvo 195, senelių virš 60 metų 91. Daugiauvis mirėjų buvo nuo žar-nų uždegimo, nes 98, nuo džiovos 56, inkstų ligų 36, nuo širdies ligų 83.

NAUJAUSIOS KNYGOS

- Sidabrinis Kryželis arba Dailė iš Nazareto. Apsakoma iš laikų kankinimo Kristaus. Eugenius Sog, vertė J. Laukšis. Chicago, Ill. 1906. pusl. 160.50c
- Pasakojimai. Maksim Gorkij. Iš rusų kalbos vertė A. L. ... Chicago, Ill. 1906. pusl. 100. Turinys: Giesmė apie Sakalą, Nonaudelis, Makaras Čudra, Rudenij, Dvidešimt žėsi ir viena.25c
- Zverys ir žmogus. Pagal Schmeihl sutaisė Fernas. Chicago, Ill. 1906. pusl. 313. Mokslas apie subudavimą kuno visokių žvėrių ir žmogus. Perskaitęs šią knygą žmogus daugiau dąsinos ir daugiau išmoks negu kelis metus lankydams geriausią iškalą.\$1.00
- Apdaryta.1.25
- Oliupya. Graži apysaka iš laikų kovojimo europiečių su indijonais šiaurinėje Amerikoje. Antra, pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906. pusl.25c
- Kada ir kokių būdu gali svietas kada nors pasibaigti. Parašė Prof. Dr. M. W. Meyer. Iš vokiečių kalbos vertė J. Ilgaudas. Knygėlėje aprašyta svieto pabaiga. Kas nori dąsinuoti kada ir kokių būdu svietas pasibaigs, tegul perskaito šią knygėlę. Chicago, Ill., 1906. pusl. 135.35c
- Vaikų skaitymai, išleista "Vilniaus žinių", Vilniuje, 1905, pusl. 260. Gera knygelė vaikams mokintis prie gero skaitymo, su daug gražių pasakalių ir dainelių.25c
- Pirmieji skaitymai mūsų vaikams paversti. Sutaissė A. Adata. Rygoje, 1903, pusl. 52. Su daug gražių pasakalių, dainelių ir paviečių; teigti yra ir rašomosios literatos norintiesiems pamokiti rašyti.15c
- Rankinės laisikamos rašyti, sulig naujausios metodos parašytas A. Adatos. Rygoje, 1906, pusl. 30.25c
- Anykščių šilelis. Visk. A. Baranaukas eilės. Vilniuje, 1905, pusl. 16.5c
- Dainų skrynelė. Adomo Jakšto eilės, antras pataisytas išleidimas. Peterburge, 1903, pusl. 140.75c
- Gražioji ir juokingoji dainos iš visur surinktos. Springvalley, Ill., 1905, pusl. 32.10c
- Maža dainų knygelė. V. Šliakio užrašytos. Shenandoah, Pa., 1905, pusl. 32.10c
- Trumpas žemės aprašymas, pirmieji geografinių užduočių su apskaičiavimais ir kitais pasiskaičiavimais. Vertė iš rusų kalbos S. Mečius. Vilniuje, 1906, pusl. 110.35c
- J. B. no. Įvairūs apskaičiavimai iš Lietuvos prietikių. Tilžėje, pusl. 64.15c
- Kokia mums reikalinga valdžia. Išleido L. S. P. Londone, 1903, pusl. 32.10c
- Ciaorystės Seimo įteigiamas viršausis manifestas. Vilniuje, 1905, pusl. 67.15c
- Mūsų valdžios ir jo ydos. Vilniuje, 1905, pusl. 13.15c
- Ir paskildio garas po Lietuvą plačiai. Vilniuje, 1905, pusl. 16.15c
- Žmogaus tiesos. Parašė P. Višinskis. Vilniuje, 1905, pusl. 20.15c
- Visuotinės lygūs, slapstis ir batarpiškas balsavimas. P. Višinskis. Vilniuje, 1905, pusl. 14.5c
- Kam kada ir kaip reikia atbuli kariuomenę. P. Neris. Tilžėje, 1904, pusl. 37.15c
- Živile, dukte Karjoto. Istorika tragedija 5 aktuose 8 aidengimuse. Parašė V. Nagornoskij. Išleido T. M. D. Plymouth, Pa.30c
- Monna Vanna. Pjesa 3 veiksmėse. Iš francūziškos kalbos vertė A. Adata. (Teatrališka). Rygoje, 1906, pusl. 50.30c
- Arkiukas Kuprinukas ir Jonukas Kvailukas. (Dainos) Peterburge, 1903, pusl. 35.10c
- Iš Istorijos kaimiečių kovos su ponais. Išleido T. M. D. Plymouth, Pa., 1905, pusl. 60.10c
- Burj Maistai Vokietijoje, 1403-1526 metuose. Bitenose, 1904, pusl. 24.10c
- Vaina Maskolijos su Japonija. Išleista Draugo organizacijos. Tilžėje, 1904, pusl. 16.5c
- Kam at reikalingas? Tilžėje, 1905, pusl. 16.10c
- Socijalizmas ir Darbininkas klausimas. Išleista T. M. D. kuopos 810. Philadelphia, Pa., 1906, pusl. 20.10c
- Dievo piktadystės. Išleista S. L. L. Philadelphia, Pa., pusl. 18.10c
- Apie kiaušius, juo veiks ir kaip jo pagerinti, kad ukininkai didesnę naudą atneštų. Tilžėje, 1905, pusl. 64.20c
- Olga Linbotavičiūtė. Veizdelis iš gyvenimo nihilistų. Iš rusų kalbos vertė S. Kirvis. Chicago, Ill., pusl. 40.10c
- Šios gadynės Litanija. Išleido J. Paparitis.5c
- Praslijos lietuvių dainos. Surinkto ir pridėjo dar dainas Rezos, Nosselmanov ir Sauernevo bei kitų Vilniaus kalvaitis. Tilžėje, 1905, pusl. 408. (Telpa 880 dainų).\$2.00
- Pusšios Dvasia, apsakymai iš amerikoniškų miškų. Chicago, Ill., 1906, pusl. 327.50c
- Apdaryta.75c

Jei reikalauji kitokių knygų, tai rašyk mums, o gausi katalogą, kuriame rasi tukstančius visokių knygų.

NAUJI TAUTIŠKI PAVEIKSLAI.

Dabar tik išėjo iš po spaudos labai gražūs tautiški paveikslai (abrazai). Paveikslų miera 22x28 colių. Prekė 35c kožnas.

1. Didis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas.
2. Didis Lietuvos Kunigaikštis Kestutis.
3. Didis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas.
4. Didis Lietuvos Kunigaikštis Gediminas.

MAŠINELES LAISKAMS DRUKUOTI

"Odel Typewriter". Prekė \$6.95.

Šių mašinelių prekė yra \$10.00, bet mes ją parduodame po \$6.95 todėl, kad mes nupirkome ją didelę daugybę nuo vienos susibankrų tyjos firmos pigiai, už tai ir galime parduoti pigiau kaip kiti. Šių mašinelių pirkty dar turime ant rankos 150, kaip šias išparduosime, kitą jau teip pigiai negausime ir turime vėl už jas imti \$10.00. Todėl kurie nori gauti gerą drokuojamą mašinėlę pigiai, tai pirkite dabar kol jas galite gauti už \$6.95, nes paskui reiks už jas mokėti po \$10.00. Reikalaujami drokuojamų mašinų, knygų, abrozų ar kitokių daiktų, siųskite pinigų ant adreso:

A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Chicago, Ill.

Atminkite kad pas mus galite gauti geriausias šifkortes ir visur ir iš visur pigiau kaip kitur. Mes teipgi geriausias, gražiausias ir pigiausias pasidūmame pinigų ir Europą. Šiame koperte rasite įdėtas pinigų ir šifkortių prekes, blanka pinigų ir šifkortių pasidūmimul. Reikalaujami šifkortes ar pinigų nusidūmimo visada kreipkitės prie:

A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Chicago, Ill.

Gyvenimas pareigai.

Pašvėsdami gyvenimą pareigai mes skiriamės nuomone. Kareivis Europoje, kuris yra priverstas eiti į karą ir žudyti ten savo gyvastį, yra bevališku kankintiniu, kuomet liuosnoris, kuris įsiekio pavojaus ir šaukia mirties, yra kvailu kankintiniu. Daugelis iš mūsų yra tokie liuosnoriai. Mes žinome, jog mūsų vedamas gyvenimas eina tiesiausi keliu kapu ir kad mes lengvai galėtume būti pavadinti savizūdziais. Mes niekad neturime užmiršti, kad mūsų pareiga yra prailginti savo gyvastį ir

kad Trinerio Amerikoniskasis Elikasras Karčiojo Vyno yra vienintelė tame pagelba. Šitas vaistas pergali net neįsmaningą naikinimą virinimo organų; jis visuomet padaro vidurius sveikais, druska ir pajiegliais priimti ir suvirinti bile koki maistą. Kaip tik tavo valgumas ar kuno sveikata pradeda mažėti, vartok Trinerio Amerikoniskąjį Elikasrą Karčiojo Vyno, o nuo jo buk tikras, kad viskas bus vėl gerai. Gaunamas aptiekose ir pas dūzius. Mes niekad neturime užmiršti, kad mūsų pareiga yra prailginti savo gyvastį ir

Pripažinimas.

Kad per trejus metus, vargino mane nerviškas, abelinas nusilpnėjimas, vidurių gėlimas, gumbos liga, baltųjų nuolatinių plūdimas ir labai skausmingos nereguliariskos antdrapanės, tai per tuos 3 metus įsiekijimas pas daktarus pagelbos jokios naudos neatnešė ir net miesto Hospitalio operacija darė, bet vis mano padėjimas darėsi sunkesnis ir rodos kaip su viena koja kaip grabė stovėjau.

Kartą ant rodos savo pažįstamos, parašiau laiską pas Dr. E. C. Collins Medical Institutą aprašant ligą ir kėlėinas mano gydymosi, pagal savo supratimą ir kaip iš ten man atsiųstus vaistus, kaip rašė pritaikytus prie ligos, kuriuos vartodama per porą nedėlių pasilikau sveika ir laiminga kaip pirmiau rodos kad nesirgus, užtai tegul Aukščiausias tų Institutų savo loskoms laimaina, o aš esu labai dėkinga per tai vėdą girsu ir tegul visi žino kad kaip niekas nepagelbėjo ir neįsėgdė, tai Dr. Collins Institutas mane sveika ir laiminga padarė.

Sesers kankinamos panašiai, kaip man buvo, vėdai, stači kreipties prie to garsinto Instituto, kurio apgarsinimas yra laikraštį, kitam daigte.

Paulionė Žagaras,
1516 Helca str.,
Calumet, Mich.

Draugysčių Reikalai.

10 Metinis Piknykas.

Parentas Dr. tes Simano Daukanto atšibus nedėlioje 29 d. liepos 1906, Reising's Grove, Riverside, Ill. Įsengta 2500. Užpūsimos visus lietuvius ir lietuvių atšilankyti ant mus piknyko, kur kiekvienas gaus smagias prieputikas muzikos pasistokiti ir linksmai diena praleisti pavyesje po lapotais medžiais. Kas atvažiuos bus visame užgadinatas. Sairdingai užkviecia.

Komitetas.

Kas nori persamdyti restauracijai ant Dr. tes Simano Daukanto piknyko 29 d. liepos 1906 m. Atsiskaukite pas:

A. Bijanski, 3527 Auburn ave.

Ekskursija ir Piknykas.

Chicago, Ill. Su 3 adynoms per ežerą. Nedėlioje, 5 d. rugpjūčio, 1906 m. išplauks nuo šiaurinio galo Rush st., tilto lygiat 16 val. ryto. Iš Westlake galima nuvažiuoti įman Metropolitano elevatoriu ir nuliupti ant Randolph ir Wabash gatvių, nuo kur reikia paeiti 2 bloku į žiemis. Iš South Side galima privaziuoti Halsted, Wallace gat. ir Wentworth ave. karais, Clark ul. iki Washington ul., nuo kur eiti iki Wabash ul. paskui 3 blokus iki laivui. Nuo Town of Lake Ashland ave. karais iki Lake ul. Komitetas parduos tiketus 1 blokas atstu nuo laivo. Kelione iš abi pusi ir inėjimas daran \$1.00; vaikams 50c.

SUSIRINKIMAS.

Springfield, Ill. Draugystė sė. Juozapo tures savo susirinkimą 5 d. rugpjūčio ir mainys visa savo konstituciją ir ant to susirinkimo bus paskutinis išskaitymas, todėl visi sanariai tos draugystės telksis pr. buti: su visokiais reikalais sanariai malones kreiptis pas Juozą Dailenį, 1217 E. Persy ave, Springfield Ill.

Dvylikas Metinis Piknykas.

Chicago. Lietuvos Sūnu draugystės tures piknyką, nedėlioje, 29 d. azio menesio, Schutzo darė, Riverside, Ill. Piknykas prasidės 5 val. ryto ir trauks iki vėlam lauk. Įsengta vyrai su Motere 25c. Sairdingai užpūsimos visus lietuvius ir lietuvių atšilankyti ant išskilmingo Piknyko, kur grajis pulki lietuviska Bruzo muzykė, bus skalstas, gardsi degtinė ir kvepeni cigara, žodžiu sakant kožnas bus visame užgadinatas. Vaziuodami imkite 22 ul. arba 12 ul. karus iki La Grange, kurie daveja iki daržul, arba Metropolitano elevatoriu iki 49 ave., o paskui La Grange karais iki daržul.

Komitetas.

Lietuvizkas Benas.

Duoda mieste Koncertus, grājina ant balu ir kitokiu pasilinksmimui; tie, kurie lankosi ant Dr. tes Liuosybes piknyko, girdėjo muus muzikę; 29 d. liepos val grājysme Schultz darž. Reikalaujame muzikantų mēdžiame kreiptis adresu:

J. Brosis Bros Band and Orchestra,
629 S. Union st., Chicago, Ill. (5-VIII)

Pajieszkofjimai.

Pajieszkau darbo prie kriauzių vyriz: ku drabutu, moku ta darba gerai; esu buves 8 metus kriauzių ir cizon metal kaip dirbu prie kriauzių; esu lietuvys ir susunek vokiskais, italijoniskais, ispaniskais, lenkiskais ir masolikais. Reikalaujanti malones atsisaukti adresu:

Jos. Jasulionis,
287 Park st., Lewiston, Me. (27-VII)

Pajieszkau savo pasubrolio Antano Bajorino, Kauno gub., Raseiniu pav., Kaitineu vol., Trakiescio kaime, turia prie jo labai svarbu reikala. Jis pats ar kas kitas telksis duoti žinia adresu:

J. J. Bajorinas,
3216 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Tulas Silvertietis pajieszko savo pajieszkos Vilkinsono atstusaitines, gyvenusios Silvertown'e, iszkolavusios is ten Afrikon, Oubab, sako Amerikoje. Ji pati ar kas kitas telksis duoti žinia ad resu:

Mr. K. Pileofas,
315 Old street, London E.C. England. (3-VIII)

Pajieszkau savo sesers Juzes Szakoczutes, jos vyras Mikas Ritis, 7 metai kaip Amerikoje pajieszko is Suvalke gub., Kaitarijos pav., ingimino, Brazavo kaime. Ji pati ar kas kitas telksis duoti žinia adresu:

Ant. Szakoczius,
126 N. 4th st., Brooklyn, N. Y.

Pajieszkau Jono Barisziaus, 4 metai atgal gyveno 1821 Canton ave., Baltimore, Md. ir Antano Kymanto, Yarnio parap., Navardono pav., ingimino, 4 metai atgal gyveno Westville, Ill. Telksites atsisaukti tuojais, nes asz isvaziuoju toli is Amerikos.

Jul. Baker,
924 33rd st., Chicago, Ill.

Pajieszkau Pijusko Szimanskio Suvalku gubernijos ir Kaidmiero Jasalezio, Kauno gub., Raseiniu pav., 1904 m. persakyriau su juo Chicagoje. Jis pats ar kas kitas telksis duoti žinia adresu:

Juozas Szimankas,
11 10th ave., Maywood, Ill.

Pajieszkau savo brolio Kazimiero Szolgerio, Kauno gub., Panevezio pav., Szaduvos parap., Szilaikoniu kaime, 20 metu kaip Amerikoje, pirmiau gyveno apie Chicago. Jis pats ar kas kitas telksis duoti žine adresu:

Leonas Szolgeris,
Box 8, Moon Rad, Pa.

Pajieszkau savo brolio Jono Gumalauko, Ksuno gub., Telziu pav., Laukuvos parap., Trumpalniu sod. ir Selvestro Dargio, Raseiniu pav., Kaitineu parapijos, Laumynu sodos. Jis pats ar kas kitas telksis duoti žinia adresu:

Kaz. Gumalaukas,
Box 284, Ellsworth, Pa.

Pajieszkau savo savogerio Leono Tolvaliso, Kauno gub., Sziauliu gav., Uzvincio parap., Daugvetu sodos, pirmiau gyveno Chicagoje, Ill. ir du metai isvaziavo nesilia kur. Jis pats ar kas kitas telksis duoti žinia adresu:

John Phillips,
Box 47, Lafayette, Colo.

Pajieszkau savo sesers Rozalijos Rasvocyziutes ir Juozapo Naujalo, Suvalku gub., Marijampoles pav., Barberisziuku gm., Ruzekampli kaime, gyveno pirmiau Londone Anglijoje. Jis pats ar kas kitas telksis duoti žine adresu:

Petrone Laukajiene,
13 Diamond Sq., S. S. Pittsburgh, Pa.

Pajieszkau savo brolio Jurgio Samuolio, antras metas kkip Amerikoje. Pirmiausiai jis prbuvo in Chicago pas broli Juozapa. Paeis is Kauno gub., Ukmerges pav., Suboczius vol., Bagdonisziuku sod.; turijaus isivarbu reikala. Jis pats ar kas kitas telksis dgoti žinis adresu:

Tamas Samuolis,
Box 263, Muncieville, Pa.

Lietuviai kibkite prie Biznio.

Dabar yra gera progą gauti viena, ar daugiau akciju gerai apmokamame Drapanu Store

The Bell Clothing Co.

The Bell Clothing Korporacija jau 3 metai kaip daro gera bizni po No. 983-987 Milwaukee ave. Kada jai ten gerai biznis eina, tai ji pasidrasino atidaryti antra toki jau store naujai statomame A. Olševskio name ant kertes Halsted ir 33cios ulyčiu ir čia tikisi daryti bizni ant didesnes skales. Ši Korporacija išmoka akcionieriams didesnius "dividends" negu kokia nors kita korporacija. Ji teipgi duoda privilegija kiekvienam akcionieriui pasitraukti šalin, kada jis nori ir sugrąžina jam jo imoketus pinigų ant kiekvieno jo pareikalavimo.

Žmogus priguledamas prie šios Korporacijos visada jaučiasi liuovsu, gauna kas met už savo indetų pinigų gara pelna ir kada nori pasitraukti atsiima juos be jokio stabdymo

Akcionieriais šios Korporacijos gali būti ne tik tie gyvenanti Chicagoje, bet ir kituose miestuose. Kiekvienas gali pirkti viena, keles, ar keliolika akciju, tik ne daugiau kaip 100. Čia indėti pinigai atneša didesni pelna, didesni procenta negu sudėti bankon arba paskolinti ant geriausio proporciū, ir iš čia visada yra gaoami atgal ant kožio pareikalavimo. Taigi kas turi užsičėdijus keleris doliarus, tegul perka viena ar keles akcijas ir naudojasi geru pelnu.

Akcijos dabar kaštuoja po \$10. Kada namas bus gytavas ir šios akcijos atidarytasi tos pačios akcijos kaštuos \$15. Neįpirktu akciju jau ne daug yra, todėl kurie nori te pirkti, pasikubinkite užsirašyti paskol dar galima jas gauti po \$10.

Užsirašyti akcijas galima Bell Clothing Store, 983-987 Milwaukee ave., arba pas Korporacijos Direktorius, KAZIMIERA-SLUZINSKA

Kurs turi savo valandas "Lietuvos" redakcijoje ketvergis nuo 6 iki 9 vakarais ir nedėlioms nuo 9 iki 12 rytais.

Antanas Varkalis,

Laivu Kalendorius.

Šitas Kalendorius parodo kada, iš kur ir koki laivai išplaukia į Europą, iš kokio Porto, kokią dieną ir adyną, ir kiek kaštuoja šifkortes nuo Porto iki Tilžės ar Eydkunų. Norinti važiuoti į Krajų tegul peržiuri šį Kalendorių, o žinos kada ir iš kur laivą gauti ir kiek visa kelionė kaštuos.

LAIVO VARDAS	Kompanijos vardas	Portas iš kur išplaukia	Diena išplau- kimo	Valanda išplaukimo	Per kiek dienų atvyks į porto	Šifrotais kaštuoja nuo Porto	Tilžė	Eydku- nus
ARABIC	White Star	Boston Mass.	Rugpjūčio 2	8 ryto	9	37.80	37.95	
AMERICA	Hamburg American	New York	" 2	3 vakaro	10	37.80	37.95	
BULGARIA	" "	" "	" 3	" "	14	37.80	37.95	
BLUEBIRD	" "	" "	" 9	9 ryto	10	37.80	37.95	
BARBAROSSA	North German Lloyd	" "	" 23	10 "	10	39.15	39.20	
BREMEN	" "	" "	" 28	10 "	11	39.15	39.20	
BALTIC	White Star	" "	" 28	10 "	7	41.80	41.95	
CELTIC	" "	" "	Rugpjūčio 1	12 diena	7	41.80	41.95	
CYMRIC	" "	" "	" 10	10 ryto	9	37.80	37.95	
CEDRIC	" "	Boston Mass.	" 24	9 "	9	37.80	37.95	
CAMBANIA	Cunard	New York	" 22	8 "	7	41.80	41.95	
CARONIA	" "	" "	" 31	12 diena	7	41.80	41.95	
CAMPANIA	" "	" "	Rugpjūčio 14	12 "	7	41.80	41.95	
DOMINION	Dominion	Montreal Que.	" 18	4 vakaro	7	43.80	43.85	
EMPEROR OF IRELAND	Canadian Pacific R.	" "	" 9	7 "	6	37.80	37.85	
EMRESS OF BRITAIN	" "	" "	" 23	7 "	6	37.90	37.95	
ETRURIA	Cunard	New York	" 28	10 ryto	8	41.80	41.95	
FRIELAND	American	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 18	10 "	8	37.80	37.85	
FINLAND	Red Star	New York	" 4	3 vakaro	8	41.80	41.95	
FRIEDRICH A. GROSSE	North German Lloyd	" "	" 9	10 ryto	10	39.15	39.20	
GROSSER KURFÜRST	" "	" "	" 14	10 "	10	39.15	39.20	
HAYERFORD	American	Philadelphia Pa.	" 11	10 "	9	37.80	37.95	
IVERNIA	Cunard	Boston Mass.	" 7	11 "	4	36.30	36.45	
KRONPRINZ WILHELM	North German Lloyd	New York	Liepos 31	11 "	7	44.15	44.20	
KAISER WIL A. GROSSE	" "	" "	Rugpjūčio 7	10 "	7	44.15	44.20	
KAISER WILHELM II	" "	" "	" 21	6 "	6	41.80	41.95	
KROONLAND	Red Star	" "	" 18	2 vakaro	5	41.80	41.95	
KAISER AUG. VICTORIA	Hamburg American	Montreal Que.	" 16	2 "	10	37.80	37.95	
LAKE MANITOBA	Canadian Pacific R.	" "	" 1	7 ryto	9	36.65	36.70	
LAKE CHAMPLAIN	" "	" "	Rugpjūčio 4	7 "	9	36.65	36.70	
LAKE ERIE	" "	" "	" 18	7 "	9	36.65	36.70	
LUCANIA	Cunard	New York	" 18	7 "	9	36.65	36.70	
MAIN	North German Lloyd	New York	" 4	2 vakaro	9	43.80	43.85	
MAJESTIC	White Star	New York	Rugpjūčio 8	10 ryto	13	39.15	39.20	
MERION	American	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 8	10 "	7	43.80	43.85	
NECKAR	North German Lloyd	Liepos 28	10 "	9 "	9	37.80	37.95	
NEW YORK	American	Baltimore Md.	Rugpjūčio 15	2 vakaro	14	36.15	36.20	
NORDLAND	American	New York	Liepos 28	10 ryto	7	43.80	43.85	
OTTAWA	Dominion	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 4	10 "	10	37.80	37.95	
OCEANIC	White Star	Montreal Que.	" 11	7 "	10	37.80	37.95	
PRINCESS ALICE	North German Lloyd	New York	" 15	2 vakaro	7	43.80	43.85	
PHILADELPHIA	" "	" "	" 2	10 ryto	10	39.15	39.20	
PENNSYLVANIA	Hamburg American	" "	" 11	9 "	7	43.80	43.85	
PATRICIA	" "	" "	" 25	8 "	14	37.80	37.95	
RHEIN	North German Lloyd	Baltimore Md.	Liepos 28	10 "	14	36.15	36.20	
REPUBLIC	White Star	Boston Mass.	Rugpjūčio 8	2 vakaro	9	37.80	37.95	
SAXONIA	Cunard	" "	" 21	11 "	9	36.30	36.45	
SAINT PAUL	American	New York	Rugpjūčio 18	9 "	8	43.80	43.85	
SAINT LOUIS	" "	" "	" 9	" "	8	43.80	43.85	
SOUTHWARK	Dominion	Montreal Que.	" 23	7 "	10	37.80	37.95	
TEUTONIC	White Star	New York	" 22	10 "	8	43.80	43.85	
UMBRIA	Cunard	" "	Rugpjūčio 11	10 "	8	41.80	41.95	
VADERLAND	Red Star	Liepos 28	10 "	" "	8	41.80	41.95	
WESTERLAND	American	Philadelphia Pa.	Rugpjūčio 23	10 "	9	37.80	37.95	
ZEELAND	Red Star	New York	" 11	10 "	8	41.80	41.95	

Ofissas atdaras kasdien nuo 10-iki 5. val. po pietu. Nedelioms: nuo 10 val. ryto iki 1 val. po pietu.